

KYYHKYNNEN

3/2009
Jumalasta

"Se Jumala, joka antaa meidän elää maailmassa ilman Jumala-nimistä työhypoteesia, on se Jumala, jonka edessä me jatkuvasti seisomme. Jumalan edessä ja Jumalan kanssa elämme ilman Jumalaa."
— Dietrich Bonhoeffer

Sisältö

Soile Yli-Mäyry: Raaputtava taiteilija kohtaa mystiikan Jumalan 4
Ihmisen puhetta Jumalasta 10
Ylioppilaskuntaraportti 14
Keskustelua Antti Eskolan ja Heikki Räisäsen teologiasta 16

Muut mediat 22
Teesit 27
Kansainväliset kirjeenvaihtajat 28
Kyyhkynen featuring: Vesa Kyllönen 30
TYT:n ruumiinavaus 31

Tilaa nyt Kotimaa -50 % opintojasi täydentämään

Haluatko perehtyä paremmin **kirkon ja seurakuntien asioihin?** Tahdotko pysyä ajan tasalla **kirkkopolitiikan kiemuroista**, päivänpolttavista puheenaiheista ja vallitsevasta mielipideilmastosta? Kaipaako tietoa alasi avoimista työpaikoista?

Oman alasi monipuolinen tietolähde

Kotimaa on jokaisen teologian opiskelijan tuore ja monipuolinen tietolähde. Se kertoo kirkon ja seurakuntien asioista laajemmin kuin mikään muu lehti. Se herättää keskustelua arvoista, jotka tämän päivän Suomessa vallitsevat. Torstaisin ilmestyvää Kotimaata täydentää joka arkipäivä päivittyvä Kotimaan verkkolehti www.kotimaa.fi

Samaan hintaan ilo!

Kotimaan välissä saat viisi kertaa vuodessa ilmestyvän ilo-lehden. Elämäntaito, parisuhde, perhe, hyvinvointi sekä kiinnostavat henkilöt ja ilmiöt kuuluvat ilon aihepiiriin.

Hyödynnä opiskelijatarjous:

tilaa nyt Kotimaa+ilo
puoleen hintaan vain 44,50 /12 kk!
Soita puh. 0207 54 2333 tai tilaa
sähköpostilla tilauspalvelut@kotimaa.fi.

HUOM! Lähetä myös opiskelijakorttisi kopio tilauspalveluumme: faksilla numeroon 0207 54 2342 tai postitse Kotimaa-yhtiö, tilauspalvelut, PL 279, 00181 Helsinki.
Tarjous on voimassa 31.12.2009 asti ja koskee vain uusia tilauksia.

Miksi miljoona suomalaista tekee työtä ilman palkkaa?

Mikä kannustaa vapaaehtoisia toimimaan ilman rahallista korvausta? Mistä he saavat voimia vaativiin tehtäviinsä? Tänä syksynä Kotimaa haastattelee vapaaehtoistyötä tekeviä, esittelee vapaaehtoistyön eri muotoja ja kannustaa keskustelemaan aiheesta. Tule mukaan keskusteluun!

Tuoreena
postiluukustasi
joka
torstai!

Pääkirjoitus

Huhuu! O n k o s i e l l ä ylhäällä ketään?

Kuva: Sara Toivanen

Mikä tekee Jumalasta ajankohtaisen teeman? Jumalahan on ajaton ja muuttumaton, niin kuin olemme lukemattomat kerrat kuulleet ja lukeneet.

Kuitenkin kysyttäessä sitä, miten ilmaisemme teologiassa, kulttuurissa ja kirkossa Jumalan, kysymys muuttuu kumman ajankohtaiseksi. Tämä johtuu muun muassa siitä, että - toisin kuin transsendentti Jumala - ihminen itse on ajallinen.

On aikoja, jolloin Jumala-keskustelua käydään kiivaasti luostareiden suljetuilla pihoilla. On aikoja, jolloin Jumalan olemassaoloa arvuutellaan dieselkulkuneuvojen kyljissä.

Aika ja ajan opettamat keinot leimaavat puhettamme Jumalasta: nimitämmepä Jumalaksemme sitten universumin kaikenlaista syytä, kaiken uskomme kohdetta, Raamatun Jumala-nimistä agenttia, Kaiken Olemisen Lähdetä, Mielekkyyden ja Moraalin Manifestoijaa tai Ehdotonta Vaatimusta - esimerkkejä mainitaksemme.

Ihmisen on joka tapauksessa vaikeaa olla ajattelematta mitään Jumalasta. Ja kirkonkin täytyy saarnata Jumalasta, vaikka se onkin ankarassa mielessä mahdotonta (mm. Barth).

Jopa ateistilla täytyy olla jonkinlainen käsitys Jumalasta - vähintäänkin kyseisen sanan merkityksestä ja viittauskohteesta (lat. intensio et extensio). Ateisti kieltää sellaisen olion kaikenlaisen reaalisen olemassaolon, johon hän uskoo erisnimen Jumala viittaavan. (Modernin ateistin käsitys nimen merkityssisällöstä voisi olla vaikkapa ”ensimmäinen syy, joka osaa puhua, joka kieltää nauttimasta elämästä ja jonka kanssa uskovat väittävät keskusteleavansa päivittäin”.)

Jumalasta puhuminen on melkoinen vyyhti. Kerran aloitettuaan huomaa pian olevansa sidottuna monenlaisiin irtipäästämättömiin verkkoihin.

Mainittujen hankaluuksien johdosta tämän numeromme kiintopisteenä onkin ennen muuta Jumalasta puhuva ihminen. Kuinka **Heikki Räisänen** ja **Antti Eskola** haluaisivat käsitellä kysymystä Jumalasta? Kuinka viittomakielinen kuvataiteilija **Soile Yli-Mäyry** viittaa Jumalaan? Kuinka tavalliset luterilaisen kansankirkon jäsenet puhuvat Jumalasta?

Samalla toivomme suojelevamme tuota sanaa sellaisilta interventioilta, jotka yrittävät ottaa sen jonkin vallankäytön piiriin. Sillä Jumala joka tyhjenee kuvaan, mielikuvaan, käsitteeseen tai vaikka kokonaiseen oppiin, ei ole Jumala vaan EPÄJUMALA!

Pekka Mustakallio, Anna-Liisa Tolonen & Lauri Kempainen

SOILE YLI-MÄYRY LÖYSI PYHYYDEN SANATTOMAN LAPSUUDEN KAUTTA:

Raaputtava taiteilija kohtaa mystiikan Jumalan

MITÄ TULEE PERHEEN LAPSISTA, KUN ÄITI JA ISÄ EIVÄT KOKO ELÄMÄNSÄ AIKANA SANO ÄÄNEEN YHTÄKÄÄN SANAA, JA SISKOLTA PUUTTUU JALAT JA TOINEN KÄSI? EI TIETENKÄÄN VÄLTÄMÄTTÄ MITÄÄN SEN KUMMEMPAA. TAI SITTEEN HE ALKAVAT ELÄMÄNTYÖKSEEN POHTIA IHMISYYTTÄ, JUMALAA, PYHYTTÄ, HYVYYTTÄ, PAHUUTTA JA SYVIÄ VESIÄ. EHKÄ YHDESTÄ PERHEEN LAPSISTA TULEE PAPPI. JA HÄNEN SISKOSTAAN KUVATAITEILIJÄ. NYT KOHTAAMME HEISTÄ TOISEN.

Taiteilija Soile Yli-Mäyry syntyi pohjalaisessa Mäyryn kylässä. Suurella todennäköisyydellä moisella sukunimellä varustettu eteläpohjalainen puhuisi äidinkielenään joko suomea tai ainakin ruotsia

- Minun äidinkielekseni muotoutui kuurojen vanhempien kommunikointitapa, viittomakieli.

Sekä taide että äidinkieli ovat johtaneet Yli-Mäyryn pohtimaan, voisiko Jumalasta puheen sijaan ja sanat unohtaen käyttää jotakin toista kieltä.

- Jumalakokemukseni on mystinen kohtaaminen. Taiteilijana lähestymistapani Jumalaan on pyhyiden näkökulma. Luovassa prosessissa myös taide on pyhyiden kokemista. Vertaan sitä kuoleman ja syntymisen rajankäyntiin; ihminen saa hengen tai kuolee - teos syntyy tai maalaus saa viimeisen vetonsa. Pyhä

on läsnä. Tämä kokemus teosta synnyttäessä on myös vapauttava ja koskettava. Se antaa voimaa kestää silloinkin, kun kohtaa myrskyn.

Surumielisen lapsen maailma

Noita myrskyjä on Yli-Mäyryn elämässä riittänyt, erityisesti lapsuudessa ja nuoruudessa. Kuurot isä ja äiti hoitivat pikusiskoa, joka syntyi ilman jalkoja ja toista kättä.

- En ole halunnut kertoa liikuttavia tositarinoita sen enempää vanhemmistani kuin sisarestani, hän toteaa. Kun kerron, että haastattelun aiheena on Jumala, jumalkokemus, pyhyys ja se, mitä taide voi kaikesta tuosta sanoa, ei aihetta voida kuitenkaan väistää. Kaikki koettu on tehnyt hänestä sen ihmisen, joka hän nyt on - ja äidinkieli tietenkin rakentaa maailmaamme. Kirjassaan Palava tuhka

Yli-Mäyry kysyy suorasukaisesti lapsuudestaan: ”Mitähän luonto tarkoitti, kun antoi kuuron äidin synnyttää lähes raajattoman lapsen?”

- Kaiken kaikkiaan lapsuus antoi elämälle ja taiteilijana toimimiselle oikeat mittasuhteet. Rehellisesti sanottuna lapsuuteni oli synkkä ja huolia täynnä. En muista leikkineeni koskaan. Jotakin aina nyhjäsin alakuloisena jossakin nurkassa ja käsilläni askartelin kaikenlaista.

Siskoni on muistellut, että olin yksinään viihtyvää ja surumielinen lapsi. Enemmän se toki liittyy minuuteeni kuin perhetaustaan. En soisi kenenkään liian varhain tietävän, mikä hänestä isona tulee. Minä tiesin - ja lapsuuteni jäi elämättä.

Yli kolmenkymmenen taiteilijavuoden aikana tuosta surumielisestä pienestä työstä on kuoriutunut musta-

tukkainen linnunluinen taiteilija, eräs tämän hetken suomalaisen maalaustaiteen suurista nimistä.

- Ammatinvalinta-sana kuulosti minusta hassulta, kun siitä koulussa puhuttiin. En minä valitsemalla valinnut itselleni ammattia. Enhän minä ollut päässyt valitsemaan fyysistä olemustanikaan, en näitä käsiä joilla maalata, en silmiä, en korvia. Ne vain olivat. Myös taide vain oli. Se oli ja odotti minua.

Yli-Mäyryjen perheessä äiti luetutti iltasatuna **Helen Kellerin** elämäkertaa.

- Monissa kodeissa oli puutetta, mutta lapset eivät yleensä tienneet aikuisten murheista. Me tiesimme kaikki aikuisten huolet, sillä meitä tarvittiin tulkiksi joka paikkaan: pankkiin, lääkäriin, kauppaan. Sydämeeni koski, kun minun piti kauppiaan puolesta kysyä isältä, mis-

- Kolmioita olen sirotellut kaikkialle. Minulle se merkitsee aina muutosta, kolmio. Se on kasvun mahdollisuus. Särmikäs. Niin kauan on toivoa kuin on kulmia, sanoo kuvataiteilija Soile Yli-Mäyry. (Kuva: Tomi Kallio)

taako hän, että lasku on aina vain maksamatta.

- Tulkkasin tilaisuudesta toiseen, parhaimmillani olen virsien simultaanitulkkina! Minulla ei ole aavistustakaan, kuinka me lapset olemme voineet oppia suomen kielen, mutta olemme - ja monien mielestä puhun jopa liikaa.

Instituutioallergiasta

Lapsuuden maailma oli kuitenkin hiljainen. Sanoihin syntyi kaksitahoinen suhde.

- Joskus olen pohtinut, että sanat taitavat olla vain valeh-
telemista varten. Toisaalta olen äärettömän kiinnostunut niistä. Löysin maailman kaut-
ta oman kieleni.

Myös Soile Yli-Mäyryn iso-
veli päätyi pohtimaan syviä
teemoja työkseen. Hänes-
tä tuli pappi. Teologiveljen,
kuten taiteilijasisaren, työtä
on luonnehtinut tavalla tai
toisella se, että hänen en-
simmäinen kielensä on viitto-
makieli, kehonkieli - sanaton

ja toteuttamista elämässä.

- Kirkko on varmasti saanut
aikaan paljon hyvää, mutta
ihmisiä alistamalla ja hol-
hoamalla se on tehnyt myös
pahaa. Olisinkin taipuvainen
jättämään kirkon institu-
tiona kokonaan ulkopuolelle
keskusteltaessa jumaluudesta
tai pyhydestä. Osittain sii-
hen liittyy myös niin kutsut-
tu ”hyväntekeväisyys”, joka
liian usein verhoutuu säälik-
si tai vääränlaiseksi vallankäy-
töksi seurakunnissa. Sellainen
voi tehdä ihmisistä kohteita
ja alistamalla viedä oikeuden
omaan elämään.

Ihminen menee rikki

Yli-Märy on erityisesti lap-
suudessaan saanut kokea ih-
misten taipumuksen osoittaa
sääliä kaikkea erilaista koh-
taan. Säälille tulee helposti
allergiseksi.

Kun pieni tyttö toimi isän
ja äidin tulkkina ja sai kuul-
la säälitteleviä kommentteja
vanhemmistaan tai sisares-

mielestäni hän oli hyvin viisas.
En koskaan kertonut hänelle,
mitä ihmiset olivat puhuneet
meistä. Halusin suojella van-
hempiani, etteivät nuo pu-
heet satuttaisi heitä.

Luottamus ihmisen hyvyy-
teen katosi jo hyvin varhai-
sella iällä. Sitä Yli-Märy ei
ole onnistunut saamaan ta-
kaisin.

- Usein olen miettinyt,
kuinka vähän niin kutsuttu si-
vistys on edistänyt erilaisuus-
den sietämistä. Niin paljon
on tietoa, niin vähän ymmär-
rystä. Mitä enemmän tietoa,
sitä vähemmän ymmärrystä!
Se on maailmamme paradok-
si. Digikoodeiksi muuntuneet
ihmiset vaeltavat nettiava-
ruudessa vailla laituria, jolla
astua ulos ja kysyä perustavia
kysymyksiä: Mistä tulen? Mis-
sä olen? Minne olen menossa?

Yli-Mäyryn usko ei kuiten-
kaan ole polun varrella kuol-
lut:

- Jokainen ihminen kät-
kee sisäänsä pyhyiden, ju-
maluuden, jonka voi oppia
löytämään taiteen avulla ja
taiteen kautta. Jokainen ih-
minen on taiteilija. Tämä on
juuri sitä ihmisen ainutkertai-
suuden löytämistä.

- Olen usein todennut luo-
van tuskan ja ilon keskellä,
ettei yhtä syvää merta maail-
massa ole kuin ihmisen sisäi-
nen syvyys. Aiheet eivät lopu,
elämä loppuu kesken.

Yli-Märy toteaa, että hä-
nen tuotantonsa voi tiivistää
kahteen sanaan. Ne ovat: ih-
misen särkyvyys. Eri näkökul-
mista hän kuvaa ihmistä, joka
menee rikki.

- Särkyminen on kuitenkin
elämän merkki. Muutos on
mahdollista aina silloin, kun
ihminen rikkoutuu ja rupeaa
lapsen lailla kyselemään elä-
mänsä merkitystä. Inhimil-
liseen elämään sisältyy aina
kitkaa, murrosta, kipua, tus-

kaa ja iloakin.

Myös ihmisen ja luonnon
suhde on Yli-Mäyryn mukaan
tiiviisti yhteydessä pyhyy-
teen. Ihminen voi rikkoa it-
sensä, jos suhde muuhun luo-
makuntaan rikkoutuu.

- Onkin tutkittava luontoa.
Siinä taiteen ja tieteen haas-
te.

Ihmisen vieraantuminen
luonnosta ja samalla itses-
tään näkyy globaalina yksi-
näisyytenä.

- Kaikki tietotulva ja -ähy
ovat tehneet ihmisistä yksi-
näisempiä kuin koskaan. Ih-
minen on menettänyt sillan,
yhteyden minuuden syvim-
pään ytimeen, jossa piilee
luovuuden lähde ja kyky ko-
kea elämän merkitykselli-
syyden ja ainutlaatuisuuden
ihme. Tuota kokemusta ku-
vailisin Jumalan kokemiseksi
elämässä. Siihen ei tarvita
kirkkoa instituutiona.

Tämä saa miettimään,
onko kirkkoinstituutiolla esi-
merkiksi Suomessa oikeas-
taan mitään roolia tuollaisen
eksyneen yksinäisyyden pois-
tamisessa?

- Ainakin on merkillepan-
tavaa, kuinka rationaalinen
kulttuurimme on saanut yli-
vallan ja pyrkii perustele-
maan järkisyillä asioita, jotka
ovat tunnetietoa tai perustu-
vat intuitioon. Tästä olem-
me nykymaailmassa saaneet
maksaa kovan hinnan. Meidän
pitäisi sukeltaa mystiikkaan.
Voi, kunpa oivaltaisimme tä-
män.

Mystiikan, sanattomuuden
ja paradoksien perään huu-
tavana luterilaisen kirkon
jäsenenä Yli-Märy toteaaakin
tuntevansa voimakasta vetoa
ortodoksiseen kirkkoon.

Kun paha katsoo peilistä

Ihmisyys syvyysiin Yli-
Märy on taiteensa lisäksi

sukeltanut yliopisto-opinnoissaan. Hän on opiskellut valtiotieteellisessä tiedekunnassa sosiologiaa.

- Tuosta tiedekunnasta tuli luovuuskouluni.

Lisensiaatintyössään Yli-Mäyry tutki sitä, kuinka toisen maailmansodan jälkeinen Saksa synnyttää **Joseph Beuysin** kaltaisen taiteilijan. Beuys syntyi vuonna 1921 ja taisteli **Hitlerin** joukoissa haavoittuen vakavasti. Palattuaan vihdoinkin elävien kirjoihin hän tajusi, kenen joukoissa oli seissyt ja kenen lippua kantanut. Entinen sotilas lähti opiskelemaan taidetta. Hänen elämäntehtäväkseen tuli kuvata Hitlerin aikaa - aihetta, joka oli saksalaisille arka ja traumaattinen. Virallinen Saksa toivoi pääsevänsä hänestä eroon, sillä se ei halunnut muistaa, mitä kauheaa oli tapahtunut.

- Beuys loi oman taideteorian. Hänelle taide ei ollut pelkkää värioppia, vaan taiteilija askarteli samojen kysymysten parissa kuin lääkäri ja sosiologi. Beuys joutui miljoonien saksalaisten tavoin sopeutumaan ajatukseen, että hän oli seissyt rintaman väärällä puolella ja puolustanut pahaa.

Aiheen parissa puurtaminen vei Yli-Mäyryn syviin vesiin. Se sai pohtimaan ihmisen suhdetta pahuuteen, pahan kanssa kasvotusten joutumista, ihmisyyden rumien ja karujen puolten kohtaamista. Samalla esillä olivat ajatukset synnistä - siitä, kuinka ihmisen suhde itseensä, toiseen ihmiseen ja Jumalaan vinoutuu ja rikkoutuu.

Raaputusta

Henkilökohtaisemman pysähtymisen Yli-Mäyry oli kuitenkin kokenut jo ennen Beuysin havahtumiseen tutustumista.

- Joskus taidettani on kuvailtu hyvin seksuaaliseksi. Mitähän siihen sanoisin? "Ai, niinkö?", vai "Onhan sekin yksi osa meitä", Soile Yli-Mäyry miettii.
(Kuva: Tomi Kallio)

- Minulle kävi niin, että Saksassa Taideakatemiasa oppimani ”pyhät arvot” - ilmaisu, muotokieli ja tekniikka - sortuivat. Ne vain menivät rikki. Jouduin umpikujaan. Etsin omaa ilmaisuani kymmenen vuotta.

Sitten löytyi oikea instrumentti, kevyt palettiveitsi. Se toi ilmaisuuden vapauden ja ilyn. Työ on varsin fyysistä, se menee iholle. Palettiveitsi tanssii kankaalla, viiltää jälkiä teokseen. Väriä raavietaan, painellaan ja rapsutetaan, syntyy kolmiulotteisia vaikutelmia.

- Minä raaputan värikerrosten peittämää pintaa yhtä innokkaasti kuin arkeologi pölyistä maata. Yritän saada jotakin esiin. Työhuoneessani onnellisena raaputan ja raaputan. Olen vakuuttunut siitä, että minun pitää raaputtaa. Kyllähän se pistää miettimään. Miksi joku raaputtaa ja on onnellinen siitä? Miksi joku toinen ei raaputa ja on silti onnellinen? Ja miksi kolmas tulee onnelliseksi, kun näkee teoksen, jonka olen raaputtanut?

Taideummetus

Yli-Mäyryn ura on kansainvälinen. Haastattelu onnistuu juuri ja juuri Venetsiaan, Kööpenhaminaan ja Intiaan sekä Tokioon suuntautuvien näyttelymatkojen ja taide-messujen välillä. Näyttelykalenteri on täynnä pari vuotta eteenpäin. Takana on yli 250 yksityisnäyttelyä 25 maassa.

Myös Suomessa taiteilijalla on useita tukikohtia. Kesät hän majoittuu Mäyryn Taidehallin pihapiirissä sijaitsevassa talossaan ja talvisin hän maalaa kotikaupungissaan Lahdessa. Pysyvä näyttely on Orimattilassa, taiteilijan omassa Taidelinnassa. Ei olekaan yllättävää, että Yli-Mäy-

ry on saanut polkunsa varrella kuulla arvostelevia kommentteja taiteensa kaupallisuudesta.

- Itse uskon, että on olemassa voimavirtoja, jotka ylittävät normatiiviset käsitukset hyvästä ja huonosta. Tämä on antanut minulle taiteilijana voimaa ja rohkeutta, lähes yliluonnollista sellaista, joka on auttanut jatkamaan työtäni silloinkin, kun olet joutunut menemään tuulta päin ja jäänyt teosteni kanssa yksin.

Taidepiireissä onkin Yli-Mäyryn mukaan yllättävän paljon raja-aitoja ja tabuja sekä ajatuksia siitä, mitä tulee ihailla ja mistä ei saa pitää.

- Stuttgartin Taideakatemia oli minulle osittain pettymys. Paloin tekemisenhalua ja luulin, että kaikki muutkin haluavat vain tehdä. Huomasin, että useimmat olivat ennen kaikkea kiinnostuneita loputtoman pitkistä taidekeskusteluista ja huolettomasta opiskelijaelämästä. Kummastakaan en ole koskaan ymmärtänyt yhtään mitään.

Yli-Mäyry koki saman kuin suuri osa taiteilijoista. Hän koki jäävänsä oudoksi linnuksi omiensa seurassa.

- Jäin miettimään, missä ovat itse teot, maalaukset, kaikkien ylevien taidefilosofointien jälkeen. Eivät teokset synny puhumalla, vaan nöyrästi ja kovasti työtä tekemällä. Tuon oivalluksen jälkeen olenkin keskittynyt vain luovaan työhön ilmaisemalla ajatukseni ja tunteeni koko väripaletin voimalla.

Yli-Mäyry ei halua rakentaa eteeristä taiteilijakuva. Kuortaneella sijaitsevassa kesäkodissaan, pohjalaistalon paksujen hirsiseinien sisällä hän keventää Taidehallin liian juhlavaa tunnelmaa ripauk-

”Minun ei ole tarvinnut nähdä unia päästäkseni sellaisille vesille, joita ihmiset uskaltavat yleensä kohdata vain unissaan. Olen ollut niillä vesillä koko ajan.”

sella karua arkea toteamalla, että toimisto on entisessä kusikaivossa. Filosofiset taidekeskustelut eivät maistu vielä.

- Olen sanomalehtien suurkuluttaja. Luen ulkomaansivut, talous- ja urheilusivut tarkkaan. Olen huomannut, että ne jättävät alitajuntaani enemmän jälkiä kuin kulttuurisivut, jotka potevat liian usein taideummetusta.

Pyhä taide

Taiteesta ja pyhydestä hän on kuitenkin valmis puhumaan. Taide voi hänen mukaansa tuoda Jumalan kohtaamiseen ainutlaatuisia syvyyssulottuvuuksia. Yli-Mäyry kuvaa työtään matkantekona tuntemattomaan. Se on aina näkymättömän tekemistä näkyväksi.

- Koen, että taide - ja taiteella viihteä hyvin laajaan ilmiöön - voi olla silta alitajuntaan. Se voi myös antaa ihmisille välähdyksen eheydestä ja tuoda pyhän keskelle elämää, tarjota kokemuksen Jumalasta. Visuaalinen kieli pystyy porautumaan syvemmälle kuin sanallinen viestintä. Kuten musiikki, myös kuva on halki ihmiskunnan historian ollut keskeinen elementti ihmisten vuoropuhelussa.

- Taide voi auttaa meitä kysymään: Mikä on elämän merkitys? Miksi minä olen minä ja sinä olet sinä? Miten olen kohdellut lähimmäistäni ja itseäni? Nuo kysymykset ovat vaikeita. Olen nähnyt, että ne voivat nousta mieleen yhtäkkiä taideteoksen ääressä. Teoksessa on jotakin, joka

tunkeutuu katsojan alitajuntaan ja avaa siellä lukkoon menneitä portteja.

Suuri mysteeri ja pyhyden kokemus on Yli-Mäyryn mukaan myös vastuu siitä, että on saanut luomisen lahjan.

- Aamuisin herätessäni olen onnellinen, koska minulla on taas käytössäni maailman kaikki värit. Voin tulkita vapaasti - kuin lintu. Joskus tuntuu jopa rikolliselta olla käyttämättä näitä syntymässä saatuja lahjoja. Tällaisten kokemusten jälkeen ei tarvitse kysyä, mitä minä tällä elämällä tekisin tai mitä se voisi minulle antaa. Tilalle tulee kokemus siitä, että olen elämälle velkaa.

Helppo tuo tie ei kuitenkaan ole. Yli-Mäyry toteaa, että herkkyyksensä maailmaa kohtaan tekee ihmisestä taiteilijan. Itsensä täytyy kadottaa löytäkseen uudelleen. Tästä syystä harmonia elämässä on hänelle täysin vieras käsite.

- Haudassa voi sitten olla harmoninen. Elämä on kyllä mielettömän lyhyt. Nuorena pelkäsin kuolemaa, nyt en enää.

Aluksi Yli-Mäyry koki työnsä kovin itsekkääksi. Se oli yksinäistä paneutumista värien ja luovuuden maailmaan. Mutta vuosikymmenten saatossa se onkin muuttunut kollektiiviseksi kokemukseksi; luovan työn hedelmistä ovat muutkin voineet saada voimaa ja löytää merkityksiä. Ehkä tuossa on kaikkien pyhän äärelle kuljettavien ammattien ydin; on uskallettava kulkea itse ja kysyä, ennen kuin voi ymmärtää toisten tunteita ja jakaa

niitä. Kukaan ei voi työssään terapoida itseään toisten kustannuksella. Omat peikot pitää uskaltaa kohdata ensin.

- Minun ei ole tarvinnut nähdä unia päästäkseni semmoisille vesille, joita ihmiset uskaltaavat yleensä kohdata vain unissaan. Olen ollut niillä vesillä koko ajan.

Ihminen on sama

Yli-Mäyry uskoo myös pyhyyskokemuksen universaaliuteen. Hän on valmis asettamaan uskonnonfilosofiset kikkailut sivuun ja suostuu puhumaan subjektiivisesti, kokemuksen kautta.

- Pitämissäni näyttelyissä shintolaiset, zen-buddhalaiset, taolaiset, kungfutselaiset, kristityt ja muslimit ovat kuvailleet taiteen kohtaamista hyvin samoin tavoin. Myös ateistinen ihminen voi kokea teoksen sekä uskonnolliseksi että myyttiseksi.

- Taiteeni kautta olen päätenyt toteamaan, että on olemassa jokin erityinen, kollektiivinen ihmisyyys tai minuus, on ihmisiä yhdistäviä tekijöitä, jotka eivät noudata kieli- tai kulttuurirajoja. Myöskään ajalliset erot ihmisyydessä eivät ole järin suuria. Ihminen on yhä sama kuin vuosituhansia sitten. Ei hän ole pohjimmiltaan muuttunut lainkaan. Yhtä avuttomana hän etsii oikeita vastauksia elämän peruskysymyksiin.

- Minusta oikeita vastauksia voi olla monia. Se on jännä, että meihin on niin syvään iskostunut käsitys, että yhteen kysymykseen on vain yksi vastaus.

Teksti: Marjaana Toiviainen

Artikkelin taustamateriaalina on käytetty kirjaa Soile Yli-Mäyry: Palava tuhka (Gummerus 2005, 2. painos.)

- Maalaamani hahmo on minulle aina ihminen, ei mies tai nainen. Taiteessani on aina kyse ihmisestä. Minusta sukupuoli on kiinni katsojan korvien välistä, kertoo taiteilija Soile Yli-Mäyry. (Kuvan oikeudet: S Y-M)

Ihmisen puhetta Jumalasta

TEOLOGIAN VÄITETÄÄN USEIN OLEVAN ELÄMÄLLE JA ELÄVÄLLE USKOLLE VIERASTA. LIIKA AKATEEMISUUS JA USKON TEOREETTINEN ANALYSOINTI EIVÄT KUULEMMA VASTAA ARJEN TARPEISIIN.

KYYHKYNEN HAKEUTUI KOHTAAMISIIN ”TAVALLISTEN IHMISTEN” KANSSA. HE OVAT SUOMALAISIA EVANKELIS-LUTERILAISEN KIRKON RIVIJÄSENIÄ. HE EIVÄT OLE TEOLOGEJA. JA HE PUHUVAT JUMALASTA.

TÄSSÄKÖ ON ”SE TAVALLINEN” USKO? EIKÖ TÄMÄ OLE TEOLOGIAA? NELJÄ HENKILÖKOHTAISTA KYSYMYSTÄ. LUKEAA ITSE.

Kysymys 1: Mitä Jumala tarkoittaa sinulle?

- Vaikea kysymys. (mies, 24 vuotta)
- Vetä hiljaiseksi. (nainen, 25)
- Paha kysymys, mistä suunnasta sitä lähtisi purkamaan. Tällä hetkellä jotain mikä on olemassa, mutta jotain hirveän epä-määräistä. Jotain mistä haluaisin ottaa selvää ja jota koskevan totuuden haluaisin saada selville. (nainen, 25)
- No, Jumala on Jumala vaan. Voisin myös sanoa, että ”Isä Meidän”. (mies, 8)
- **Oisko joku rakkaus tai sitten Jeesus. Myös Pyhä Henki liittyy Jumalaan.** (nainen, 15)
- Kaiken olevaisuuden alkuperä, näkyvän ja näkymättömän. Kaiken takana täytyy olla jokin, joka kaiken on luonut ja mää-rännyt kaikelle lainalaisuudet. (mies, 79)
- Minusta Jumala on energiaa, joka antaa meille kaikille elä-mänvoiman. Hän on eräänlainen ideaali, johon meidän tulisi verrata elämäämme ja elää se siksi hyvin. (nainen, 40)
- Jumala tarkoittaa minulle sitä, että ihminen tunnustaa maa-ilman arvon. Sellaisen, joka on kylmien toiseikkojen toisella puolella. Eri tavalla maailmaan ja toisiin ihmisiin orientoitu-mista. (mies, 24)
- Ei näkyvä, mutta tuntuva. Olio tai olkapää, johon voi turvata. (nainen, 50)
- Jumala merkitsee turvaa, myös jotenkin hyvin epäselvää. En oikein osaa tarkasti kuvailla. Sanatonta turvaa ja samalla hieman pelottavaa voimaa. (nainen, 60)

- Jumala on sellainen taustavoima, johon toisinaan olen muka uskomatta ja seuraavassa hetkessä huomaan taas tukeutuvani. (nainen, 25)
- Aika vahvasti assosioituu uskoon. Käytännössä, kun tulee mie-tittyä omaa uskoa, Jumala on siinä ajattelussa välittömästi läsnä. Jos uskoa lähtee miettimään, niin se jo herättää vuoro-vaikutussuhteen Jumalan kanssa. (mies, 30)
- Mitä enemmän on tullut ikää lisää niin sitä enemmän olen al-kanut miettiä, onko Jumalaa olemassa. Jumalan oleminen tai kuolleista herääminen tuntuu sotivan kaikkea järkeä vastaan. Varsinkin, kun juttelee ateistien kanssa, niin tuntuu olevan heikoilla. Helposti tulee epävarma olo omasta uskosta. Tiukan paikan tullen sitä huomaa kuitenkin pistävänsä kädet ristiin ja hakevansa turvaa itseään ylemmiltä voimilta. Jumala tarkoit-taa siis turvaa tiukan paikan tullen. (mies, 48)
- **Jumala on tarkoittanut minulle lapsesta asti turvaa. An-taa varmuuden, kun Jeesus on kuollut. Armon varassa men-nään.** (nainen, 78)
- Täydellistä turvaa. Kaikkivoipa, mutta silti sympaattinen. Ajatus luovasta voimasta on minulle vieras. Kyllä on inhimillis-tä ajatella, että Jumala on jotenkin persoona. (mies, 20)
- **Pirullinen ja rakas kiistakumppani!** (mies, 60)

Kysymys 2: Miten Jumala on läsnä elämässäsi?

- Suhtaudun epäilevästi sellaiseen ajatteluun, jossa kaikki onni ja hyvä pistetään Jumalan piikkiin. En osaa määritellä sitä, miten Jumala vaikuttaa arjessa. Jumala on läsnä - ehkä se liittyy siihen, että rukoilen aika paljon hiljaa mielessäni. Spirituaalisia kokemuksia Jumalan läsnäolosta jossain tietyssä tilanteessa minulla ei ole. (mies, 20)

- Jumala voi toimia ihan tavallisesti, ei tarvitse olla vain niitä ihmetekoja mitä Raamatussa on. (mies, 8)

- Jumala ei puhu minulle mitenkään suoraan, mutta puhuu omasatunnossa. Pieni ääni sisälläni kertoo, mitä hyvää ja pahaa olen tehnyt. Se lienee jonkinlaista johdatusta. (nainen, 40)

- Omatunto on Jumalan ääni. Sitä kautta pystyn aika konkreettisesti päättämään mikä on Jumalan tahdon vastaista. Siihenhän meidät on myös kasvatettu. (mies, 48)

- Jumala on läsnä minulle ehkä enemmän seurakunnan arvojen kuin suoranaisen Jumalaan uskomisen kautta. Pidän esimerkiksi seurakunnan lapsi-, nuoriso- ja tukityötä erittäin tärkeänä. Toisinaan käyn tiukkaa keskustelua Jumalan kanssa siitä, miksi asiat ovat niin kuin ovat. Tiukan paikan tullen pyydän voimaa, mutta aika harvoin enää. (nainen, 25)

- Välillä tuntuu olevan enemmän läsnä, välillä taas etäisemmältä. Omat tunteeni vaikuttavat läsnäolon tuntemiseen. (nainen, 20)

- Nuoruudessani oli aikoja, jolloin Jumala oli etäällä, enkä aina tiedostanut Hänen läsnäoloaan. Sitten erilaisten konkreettisten tapahtumien kautta Jumala tuli läheisemmäksi. Olen koittanut tehdä työni Jumalan tahdon mukaisesti sikäli kuin sitä ymmärrän.

En selin vaan kasvot Jumalaan päin. Ehkä rukouksessa pyytäen voimaa ja ohjausta, joskus halukkaasti, joskus haluttomasti. (mies, 79)

- Ainakin kuvittelen, että Jumala on läsnä, ja välillä siltä tuntuukin. Mutta kun ajattelen omaa hengellistä elämääni, herää kysymys, onko Jumala todella läsnä. Kysymys kilpistyy oman hengellisen elämäni tasoon ja tilaan. Kyse on ehkä enemmän itsestäni kuin Jumalasta. (mies, 30)

- Päivittäin läsnä, erityisesti rukoillessani. (nainen, 50)

- Kysymyksinä ja etsintänä. Tällä hetkellä jatkuvana pohdinnan aiheena. Kysymysmerkillä varustettuina ajatuksina. (nainen, 25)

- Pohdinnoissani Jumala on läsnä jatkuvasti, Hän ei ikään kuin jätä minua rauhaan. Mutta en pistä sitä pahakseni. (mies, 60)

- Jumala on läsnä käytännössä, kohtaamisissa ihmisten kanssa, omissa valinnoissa. Taisteluasenteena tietynlaisia peliteoreettisia asenteita vastaan. Uskona siihen, että muutkaan ihmiset eivät ole vain omaa hyötyään maksimoivia agentteja. Luottamuksena ihmisten välillä. Toivona. (mies, 24)

- En tiedä, onko Hän läsnä, mutta toivon, että on. (nainen, 60)

- En oikein ymmärrä tätä kysymystä. En ymmärrä miten ihminen voisi tietää, että Jumala on läsnä tai että ei ole. Ajattelen, että joko Jumala on tai sitten ei ole - en itse tiedä kummin asia on. Jos Jumala on, niin se kuitenkin on joka paikassa eikä sitä tarvitse tai edes voi erityisesti kokea. Se vain on. (nainen, 15)

Kysymys 3: Miten kuvailisit kokemusta Jumalan läsnäolosta?

- Hyvä, kaunis ja tosi. (mies, 24)
- Pirullinen vääntö, ikuinen epäily ja kuitenkin luottamus. Mustavalkoinen viharakkaus Jumalaa kohtaan, joka valitsee kansansa ja jättää toiset tuhoutumaan, rakastaa heitä, jotka uskovat Hänen teloitattaneen oman poikansa, mutta samalla heittää helvettiin ne, jotka epäilevät. En tiedä kumpaan joukkoon kuulun, joten kuvailisin kokemusta vähintään mietityttäväksi, enkä vaihtaisi tätä kokemusta toiseen. (mies, 60)
- Antaa elämälle ensisijaisesti tarkoituksen. Päämäärän iankaikkisessa mielessä, mutta myös niin, että tämä ajallinen elämä ei ole tuon tarkoituksen ulkopuolla. (mies, 79)
- En osaa kuvailla. Kokemus on tunnetila. (nainen, 20)
- Se on sellainen ajatus vain, sitä ajattelee itseksensä. (mies, 8)
- Läsnä niin, että ei ole läsnä mutta on. Toivoa herättävää, mutta ahdistavaa, ristiriitaista ja monimutkaista, epäselvää ja epämääräistä ja kahtiajakautunutta. (nainen, 25)
- Se on sellainen tunnelma, perusvire. Ehkä se on se usko. (mies, 20)
- Jumala on pitänyt huolen ja kantanut, vaikka ei ole ollut vain helppoja päiviä. Paljon olen saanut rukousvastauksia. (nainen, 78)
- Kokemus on etäinen ja hämmäntävä. Suurimman osan aikaa olen varma, että olen menettänyt sen uskon, joka minulla joskus oli. Toisinaan taas huomaan hyvinkin voimakkaasti pyytäväni esimerkiksi voimaa tai suojelusta jollekin läheiselleni. (nainen, 25)
- Turvallisena olkapäänä, jolle voi uskoa huolensa, pyytää apua

- ja myös kiittää onnistumisista. Voi myös olla vihainen ja kysellä ”miksi”. Minulla on kokemusta tietynlaisesta johdatuksesta, mutta en ajattele sitä yliluonnollisena asiana vaan osana elämää. (nainen, 50)
- Minulla ei ole kokemusta Jumalasta, mutta on vahva toive siitä, että Hän pitäisi minusta huolta ja rakastaisi minua. Joten toiveena sitä kuvailisin. (nainen, 60)
- Sanoisin, että se on rakkautta. Rakkautta kaikkia lähimmäisiä ja kaikkia luotuja kohtaan, joiden kanssa jaamme tämän maailman. Kokemus siitä, että kaikki tekemämme asiat vaikuttavat kaikkiin ympärillämme, jokaiseen puuhunkin. (nainen, 40)
- Rauhallisuus, hiljaisuus, herkistyminen, pysähtyminen. Nostaisin arjesta luontokokemuksen: ei-rakennettu ympäristö on viritystilaltaan toisenlainen, siinä on jotain aitoutta. Myös kirkkorakennus on sellainen paikka, joka liittyy Jumalan läsnäoloon. (mies, 30)
- Joskus, kun kaikki asiat lokahtelevat kohdalleen ja tuntee sisäistä riemua, niin tulee Jumala-yhteys arkisessa tilanteessa. Vaikka silloin, kun radiosta tulee hyvä biisi ja on menossa johonkin mukavaan paikkaan. Luonnossa tai mökillä, kun katselee ulappaa, niin huomaa, että ihminen on pieni ja luonto suuri. ”Metsä on kirkko” pitää hyvin paikkansa. Yksittäinen tilanne, jossa tuntuu, että Jumala on läsnä, on hiihtäminen keväthangilla järven jäällä. Keli on hyvä. Pelkkää tasaista jäätä näkyvissä. Voi tulla olo, että Jumala on ehkä sittenkin olemassa - pilven reunalla. (mies, 48)

Kysymys 4: Missä tilanteissa ja kenen kanssa pysyt puhumaan Jumalasta?

- Ystävien, pappien, sukulaisten ja naapureiden kanssa. Ihan vaikka talonyhtiön pihalla. Tai esimerkiksi sairaalassa. Olen myös laulanut kirkkokuorossa. (nainen, 78)
- Vierastan uskonkokemuksilla rehvastelua, enkä siksi ole puhunut omista kokemuksistani kuin ainoastaan erittäin läheisille ja luotettaville henkilöille. (mies, 79)
- En koskaan voi puhua Jumalasta kenellekään. Joskus lapsena vain rippikoulussa ja sellaisissa yhteyksissä. (nainen, 60)
- Kirkollisten tuttavieni kanssa, jotka eivät osaa vastata minulle mitään, käseivät vain luottamaan ja uskomaan. (mies, 60)
- **Tyttäreni ja joidenkin harvojen työtovereiden kanssa, mutta yleisesti ottaen liian vähän. Toivoisin, että seurakuntamme järjestäisi tällaisille tavallisille ihmisille keskusteluhetkiä, ei vain herätyshenkisille naisihmisille.** (nainen, 50)
- Vaimon kanssa saunassa voi puhua asioista, minä olen se epäilevä tuomas ja vaimo ehkä pehmentele. Myös kaverin kanssa on tullut puhuttua. En ole ikinä puhunut kovin syvällisesti juuri kenenkään seurakunnan työntekijän kanssa. Seurakuntayhteys on tosi ohut. (mies, 48)
- Tilanne voi olla hyvin epämuodollinen, kuten keskustelu rakkaiden ihmisten kanssa. Tai muodollisempi, vaikka jokin keskustelutilaisuus. Henkilökohtaisesta uskosta puhun lähinnä puolisoni kanssa, mutta se menee usein väittelyksi. (nainen, 40)
- Vaimon ja lähimpien ystäväni kanssa. Joskus myös työkavereiden ja vähemmän tuttuja ihmisten kanssa. Arkeen liittyvissä tilanteissa, esimerkiksi harrastustoimien kautta. Aiemmin minulla oli säännöllinen seurakuntayhteys, mutta nyt on mennyt aikaa ilman sellaista, valitettavasti. (mies, 30)
- En kovinkaan monelle. Avomiehelleni ehkä jonkin verran,

kun se oli seurakunnan nuorisotyöntekijänä jonkin aikaa. (nainen, 25)

- Tiettyjen ystävien kanssa. Joskus hengelliset tilaisuudet tarjoavat mahdollisuuden jakaa ajatuksia samansuuntaisia juttuja läpikäyvien ihmisten kanssa. Sielunhoitajalla en ole käynyt. (nainen, 25)

- Näistä asioista tulee puhuttua kaikkien ihmisten kanssa missä tahansa kanssakäymisessä. Ei ehkä niinkään puheen muodossa vaan näyttämisenä ja ilmenemisenä. Sanojen muodossa puhun näistä parhaimpien ystäväni kanssa. Sen sijaan järjestäytynyt uskonnollisuus, kirkko tai muu sellainen, ei kosketa minua, enkä ymmärrä sellaisesta uskonnollisuudesta mitään. (mies, 24)

- Usko on henkilökohtaista, enkä koe tarvetta kyseenalaistaa sitä kenenkään kanssa. Minulle seurakuntatoiminta on uskon jakamista, enkä tarvitse muunlaista jakamista. (nainen, 20)

- Joskus seurakunnan leireillä, kun työntekijät järjestivät kahdenkeskisiä juttuhetkiä. Koulussa uskontotunnilla jumala-asioista puhuttiin teoriassa. Olen puhunut näistä asioista myös vanhempieni ja läheisimpien ystäväni kanssa. (mies, 20)

- Riparilla viime kesänä ja uskontotunnilla joskus. Mutta siitä ei tule koskaan mitään, koska meidän luokalla vain yksi uskoo Jumalaan. (nainen, 15)

- **Jumalan itsensä kanssa. Myös ihmisten kanssa, mutta pitää olla läheinen. Kavereiden kanssa ei Jumalasta jutella.** (mies, 8)

**Teksti: Lauri Kemppainen & Anna-Liisa Tolonen
Haastattelut lisäksi: Pekka Mustakallio & Marjaana Toiviainen. Kuvat: Jenni Puumala**

Edarivaalit-special!

Make HYY not war!

**Helsingin yliopiston
ylioppilaskunnan
(HYY) edustajistovaalit
pidetään 3.–4.11.2009
Ennakkoäänestys
järjestetään 28.–29.10.
Lisätietoja löytyy
esimerkiksi osoitteesta
www.hyy.fi/vaalit**

Ylioppilaskunta- raportti

Lauri Laine

*Kirjoittaja seuraa
ylioppilaskuntapolitiikkaa
vaalien myrskynsilmissä*

Ylioppilasraportti sukeltaa tällä kertaa syvälle uudistusten maailmaan, sillä niitä on meneillään oleva syksy täynnä.

Uudistukset liittyvät monelta osaltaan ihmistä suurempiin kansainvälisiin muutosprosesseihin, joita ajan hengeksikin kutsuttakoon. Onneksi osa uudistuksista tulee kuitenkin kuin syysade uusiutuen tietyin väliajoin.

Mielenkiintomme kohdistukoon siis yliopistouudistuksen lisäksi myös rakkaan ylioppilaskuntamme sisäiseen itseuudistumisprosessiin ja edustajistovaaleihin.

Kirjoittajan painiskellessa tekstinsä parissa ylioppilaskunnan hallitus on juuri päättänyt esittää edustajistolle hyväksyttäväksi ylioppilaskunnan uuden strategian ja siihen liittyvän keskipitkän aikavälin taloussuunnitelman. Puhutaan siis prosesseista, joita ilman kahden vuoden välein edustajistonsa toimijakunnan ja vuoden syklein operatiivisen hallituksensa vaihtava ylioppilaskunta ei nykymaailmassa voisi nähdä kovin kauas ajassa eteenpäin.

Ylioppilaskunnan hallituksen esittämä talousnäkökulma on valitettavasti ajan hengen mukaisesti kovin säästöpainotteista katseltavaa, joten parin seuraavan vuoden aikana ylioppilaat saattavat jälleen päästä seuraamaan pyhien lehmien teurastusnäytelmää.

HYYn edustajistovaalit 2009

HYYn edustajistovaaleissa on tänä vuonna ennätyksellinen määrä ehdokkaita, joista kuusikymmentä valitaan päättämään ylioppilaskunnan asioita kahdeksi seuraavaksi vuodeksi. Erityisesti ehdokasmääräänsä kasvattivat osakunnat, jotka rekrytoivat listoilleen noin sata ehdokasta enemmän kuin edellisissä vaaleissa. Myös teologieh-dokkaita löytyy lähes kaikilta suurimmilta listoilta. Allekirjoittanut päätti selvittää Kyyhkyselle, minkälaisia näkemyksiä tuoreilla teologiehdoille on ylioppilaskunnan tulevaisuudesta.

Saara Nykänen on neljännen vuoden opiskelija, joka palvelee uutterasti teologikollegoitaan TYT:n toimistonhoitajana. TYT:n lisäksi Saara on kokenut HYY-toimija muun muassa ympäristövaliokunnan puheenjohtajana. Saara edustaa Helsingin yliopiston ainejärjestöläisten (HYAL) vaalirengasta ja Teologit-nimisistä vaaliliittoa.

Teologit-vaaliliiton tärkeiksi teemoiksi Saara mainitsee muun muassa teologianopiskelijoiden toimitilojen säilyttämisen, teologisen tiedekunnan opettaja-opiskelija-suhdeluvun parantamisen ja opiskelijoiden mielenterveyspalveluiden saamisen yleistä tarvetta vastaavalle tasolle. ”Eleonoora-tila kolmannelle ylioppilastalolla on rikastuttanut TYT:n toimintaa monella tavalla. Olisi ikävää, jos HYYn säästöt iskisivät uuteen tilaan, kun se on juuri saatu käyttöön”, Saara toteaa.

Niilo Toivonen edustaa HYYn teologilähettiläiden nuorta siipeä. Hän on ottanut aktiivisen roolin heti ensimmäisenä opiskelusyksynään ja toimii ensimmäisen vuosikurssin luottamusopiskelijoiden puheenjohtajana. Aikaisemmin Niilo on työskennellyt muun muassa Taivallahden seurakunnassa nuoriso- ja musiikkityössä.

Niilon mielestä on tärkeää, että ylioppilaskunnassa toimii rikas ja monipuolinen järjestökenttä, jossa on tilaa sekä ainejärjestöille että osakunnille. Nuorena toimijana Niilo haluaa tuoda uutta näkökulmaa ylioppilaskunnan päätöksentekoon pyrkien pitämään tiedekuntansa opiskelijoidensa ja TYT:n yhteydet tiiviinä ylioppilaskunnan päätöksentekoon. ”On tärkeää, että HYY keskittyy vaikuttamistyössään erityisesti opiskelijoiden asioihin.” Pohtii Niilo.

Keskustaopiskelijoita edustava **Kalle Peltokangas** (ei kuvaa) opiskelee pääaineenaan eksegetiikkaa. Kalle haluaa painottaa vaaleissa muun muassa kampusten välistä tasa-arvoa, perheellisten opiskelijoiden asemaa ja työharjoittelun palkkauksen merkitystä.

HYYn edustajiston tehtävät

HYYn edustajisto päättää muun muassa ylioppilaskunnan talouden suurista linjoista ja HYYn yhteiskunnallisen vaikuttamisen suunnasta. Edustajisto valitsee myös vuosittain toimijat HYYn hallitukseen. Kaksi vuotta sitten teologiehdokkaita pääsi edustajistoon kuusi. Jäämme mielenkiinnolla seuraamaan, säilyykö tämä vahva edustus myös tulevaisuudessa marraskuun vaaleissa.

Keskustelua Antti Eskolan ja Heikki Räisäsen teologiasta

KAKSI EMERITUSPROFESSORIA, KAKSI SUOMALAISEN KULTTUURI-ILMASTON JÄTTILÄISTÄ, ANTTI ESKOLA JA HEIKKI RÄISÄNEN ISTUUTUVAT KYYHKYSEN KESKUSTELUPÖYTÄÄN. ESKOLAA PIDETTIIN TAKAVUOSINA RADIKAALIVASEMMISTON ”YKKÖSPROFESSORINA”. RÄISÄNEN PUOLESTAAN TOIMI TOISTA VUOSIKYMMENTÄ KESTÄNEEN SUOMALAISEN RAAMATTUDEBATIN PRIMUS MOTORINA. TÄNÄÄN PUHUTAAN NUORUUDESTA, USKOSTA, JUMALASTA JA VÄITETYISTÄ YHTÄLÄISYYKSISTÄ NÄIDEN KAHDEN MAMMUTIN AJATUKSISSA. ISTUMME MUKAVASTI HERRASKAISEN KAHVILAN PEHMEILLÄ TUOLEILLA. TOIMITTAJA LUOVUTTA ENSIMMÄISEN PUHEENVUORON JA VETÄYTY TARKKAILEMAAN NAUHURIA.

Keitä me olemme ja mistä tulemme?

Antti Eskola: Olen selvittänyt uusimmassa kirjassani Mikä henki meitä kantaa sitä prosessia, joka teki minusta - liberaalista sosiologista - vasemmistoradikaalin.

Vaikutin nuorena sosiologina 60-luvun Tampereella, missä vallalla oli Kokoomuksen ja demareiden tiivis liitto, niin sanottu aseveliakseli. Tulin yhteiskunnallisissa kirjoituksissani sanoneeksi jonkun hyvän sanan kommunisteista suhteessa kansallissosialismiin. Kommunisteista ei kuitenkaan saanut hyvää sanaa sanoa, ja kun sellaisen olin sanonut, niin kirjoituksiani ei enää otettu Kokoomuksen eikä - hetken päästä - enää demareidenkaan lehteen. Vasen laita oli minulle kuitenkin sillä hetkellä avoinna.

En haluaisi kuvata tätä radikalisoitumistani silti minikäänlaisen ”ajopuuteorian” kautta, vaan näen näissä vaiheissa ihmisen, joka aktiivisesti etsi kirjoittamis- ja toimintamahdollisuuksia sen ajan yhteiskunnallisessa il-

mastossa.

Jäin eläkkeelle täysinpalvelleena sosiaalipsykologian professorina vuonna 1997. Virkauraani sisältyi paljon julkaisutyötä, opettamista ja yhteiskunnallista vaikuttamista. Sittenkin kirjalliset työni ovat saaneet tunnetusti vähän toisenlaisia sävyjä.

Heikki Räisänen: Kehitykseni on ollut aika tasaista, mutta silti varsin kipeä henkilökohmainen prosessi. Nuorena ei tietysti ollut tullut mieleenikään, että kristinuskon ja kirkon traditio voisi olla ongelma sen sijaan, että minä olisin ongelma.

Eräs konkreettinen asia, jonka kanssa jouduin kiipuilemaan jo 60-luvulla oli neitseestäsyntymisongelma. Ongelman ympärille alkoi kasautua niin paljon sellaista aineistoa, että jossain vaiheessa vain huomasin, että en minä taida enää tähän uskoa. Se tapahtui ilman mitään tietoa päätöstä. Asia oli silloin aika kipeä, ja olin aika yksin sen kanssa, kunnes huomasin, etten sittenkään ollut

aivan ainoa Suomen Siionissa, jolla oli neitseestäsyntymisen kanssa vaikeuksia. Siinä vaiheessa alkoi tämä ”omien korttieni paljastus”, liittyen erityisesti väitöstilaisuuteeni vuonna -69.

Sittenkin olen halunnut läpi urani nostaa esiin kysymyksiä, joita perinteisesti kirkossa on syrjäytetty, ja herättää keskustelua niistä. Olen halunnut tuoda vaihtoehtoja tulkintakysymyksiin, erityisesti niille, joille kriittiset kysymykset ovat polttavia, mutta jotka haluavat silti olla mukana kristillisessä elämässä. En ole halunnut olla viemässä keneltäkään mitään pois, vaan tarjoamassa vain toisenlaista vaihtoehtoa.

En ole kokenut tätä korttieni paljastusta minkäänlaisena kapinana. Pikemmin näen siinä linjan siihen seurakuntanuoreen, joka oli sisäistänyt ajatuksen ”totuutta sinä tahdot salatuimpaan saakka”. Vaikeneminen olisi käynyt liian raskaaksi kantaa.

Uskosta ja uskonnosta

AE: 1970-luvulla kommunistit

jakautuivat kahteen ryhmään, stalinisteihin ja revisionisteihin. Aina kun maltillisempi siipi eli revisionistit tekivät jonkin uudistusehdotuksen, niin stalinisteilta tuli vastaus, että ”ehdotus on oikeansuuntainen, mutta riittämätön”.

Olen ajatellut, että kirkko ajattelee tällä tavalla, että Raamatun antama kuva Jumalasta on oikeansuuntainen, mutta riittämätön. Sitä täytyy täydentää kirkolliskokouksissa kehitellyillä opeilla.

HR: Sitä ei tosin sanota ääneen että Raamatun kuva on riittämätön. Kirkon oppi on modernisoitunut kaiken aikaa ja tekee sitä edelleen, vaikkei sitä juuri koskaan myönnetäkään. Monet opinkohdat, jotka ovat pitkiä aikoja olleet hyvin keskeisiä, tulkitaan pois. Näin on käynyt esimerkiksi helvettiopin suhteen. Sinänsä pidän sitä hyvänä asiana, mutta tällaiset uudet tulkinnot saisi mielellään lausua julki.

Yksi suuri kysymys on kristillinen jumalakuva. Kristinuskossa on aina ajateltu, että

Antti Eskola (s. 20.8.1934)

- Eläkkeellä oleva Tampereen yliopiston sosiaalipsykologian professori
- Suomen merkittävimpiä yhteiskuntatieteilijöitä ja suomalaisen sosiaalipsykologian uranuurtaja 60-luvulta lähtien
- Kotoisin Urjalasta, elänyt lapsuutensa hämäläisellä pientilalla ennen maaseudun laajaa koneistumista. Eskola muistelee ajanjaksoa torpparilaitoksen hiipumisen jälkeen syntyneenä ”pienviljelijöiden kesänä”
- Vasemmistolaistui ja radikalisoitui 60-luvun lopulla eurooppalaisen poliittisen kuohunnan mukana, muun muassa kun demokraattinen keskustelukulttuuri törmäsi Tampereella vaikuttaneeseen porvaris-sosiaaldemokraattiseen ”aseveliakseliin”
- Kirjoittanut kymmeniä kirjoja: tieteellisiä oppikirjoja, mm. Sosiologian tutkimusmenetelmät I (1962) & II (1967), ja yhteiskunnallisia keskustelukirjoja, mm. Suomi sulo pohjola (1968) ja Vasen laita lavea (1969)
- Eläkkeelle jäätyään pohtinut uskonnollisen uskon kysymyksiä ”uskontrilogiassaan” Uskon tunnustelua (1999), Tiedän ja uskon (2003) ja Yksinkertainen usko (2006)

Heikki Räisänen (s. 10.12.1941)

- Eläkkeellä oleva Helsingin yliopiston Uuden testamentin eksegetiikan professori
- Kansainvälisesti yksi arvostetuimpia Uuden testamentin tutkijoita. Tutkinut myös Koraania
- Kotoisin Helsingistä, vanhemmat opettajia. Käynyt koulunsa Ressussa ja viettänyt nuoruutensa aktiivisesti seurakunnassa
- Aiheutti tutkimuksillaan ja mielipiteillään laajan yhteiskunnallisen raamattudebatin 70- ja 80-luvuilla. Räisäsen klassisia opinkohtia kritisoivat lausunnot aiheuttivat kohun ja johtivat vuonna 1985 tuomiokapitulille tehtyyn kanteluun, mutta ilman seuraamuksia. (Herätyskristillinen Suomen teologinen instituutti [STI] perustettiin 1987 raamattukeskustelun seurauksena.)
- Kirjoittanut yli 20 Raamattu-aiheista teosta suomeksi, saksaksi ja englanniksi, mm. Paul and the Law (1983), Raamattunäkemyistä etsimässä (1984), Tuhat ja yksi tulkintaa (1989) ja Rosoinen Raamattu (2006). Räisäsen tuotannosta on laadittu kaksi ulkomaista väitöskirjaa
- Vastaanottanut Suomen Kulttuurirahaston (2005) ja Ruotsin humanistisen tiedeakatemian Gad Rausing (2006) -palkinnot

kaikki langat ovat Jumalan käsissä, joka "sääät ja ilmat säättää". Jos siihen sitten liitetään kysymys, että säättääkö Jumala sittenkään säitä tiettyinä hetkenä esimerkiksi Kaakkois-Aasiassa, niin se on kyllä drastinen muutos.

AE: Minä viittaan tässä yhteydessä ennen kaikkea siihen aikaan, kun kirkko kehitteli Raamatun täydennykseksi opinkohtia, esimerkiksi kolminaisuusopin ja sovitusopin. Itse olen parhaani mukaan yrittänyt tiputtaa näitä myöhempiä oppeja pois.

HR: Osalla Raamatun kirjoit-

tajista sovitusajatus on silti aivan keskeinen, vaikka toki sitä ei voi yleistää kattamaan kaikkia kirjoittajia.

AE: No joo, tarkoitan ennen kaikkea sellaista tapaa, että jumalanpalveluksessa noudetaan seisomaan, ja luetaan yhteen ääneen litania näitä päätettyjä opinkohtia.

HR: Kuinka mielekästä oikeastaan on viikko viikon jälkeen lausua yhteen ääneen mihin uskotaan? Apostolissa uskontunnustuksessa ei muuten mainita sovitusoppia ollenkaan. Uskontunnustus onkin aika erikoinen sikermä.

Esimerkiksi Jeesuksen historiallinen elämä puuttuu siitä kokonaan. Kolminaisuusopista olen kyllä samaa mieltä, että se on kehitelty äärimmäisen vähäisistä raamatullisista aineksista.

Totuudellisuudesta

AE: Sinun historiallisessa tutkimuksessasi totuuskysymykset ovat kieltämättä aivan keskeisiä asioita. Mutta sitten kun pohditaan ja yritetään löytää lauseita uskonnollisesta uskosta johonkin, joka ei ole tieteen tavoitettavissa, niin ei ole edes mahdollista käyttää samanlaista totuuden käsitettä.

Kun puhutaan jostakin sellaisesta, josta käytetään sanaa 'Jumala', ei sanan kohteesta voida tehdä empiirisiä havaintoja. Tällaista puhetta arvioidaan muilla tavoin: se voi olla laadukasta, tylsää tai mahdollisesti vakuuttavaa, mutta eri tavalla kuin tieteellisesti vakuuttava puhe.

HR: Uskonnollisen kannanoton voisi rinnastaa rakkaudentunnustukseen. Jos rakastaa jotakuta, rakkauden kohde on jossain mielessä maailman paras sille, joka rakastaa. Se ei tarkoita, että hän olisi yleispätevästi maailman paras.

”Teistinen jumalakuva, jossa Jumala johtaa historian kulkua ja säätää ilmoja on käsittääkseni aika lailla murentunut. Asiaa tosin ei mielellään nosteta pöydälle, vaan jätetään se jonkin sumuverhon taakse.”

AE: Tätä juuri minäkin tarkoitan. Uskonnollinen laadukkuus tai vakuuttavuus eivät ole yleispäteviä vaan hyvin subjektiivisia arvioita.

Jumalasta

AE: Olen aika haluton ajattelemaan mitään Jumalan olemuksesta. Mielestäni kuvakielto olisi kannattanut säilyttää, ja mielellään luopuisin myös koko Jumala-sanan käytöstä.

Olen uusimmassa kirjassani kuvannut yksinkertaista uskoa sellaisilla lauseilla, joita kotonani käytettiin. Vanhempani eivät olleet uskovaisia mutta olivat silti uskonnollisia. Ei heidän puheessaan tarvittu ollenkaan sanaa Jumala. He sanoivat lapselleen vaikkapa, että ” yritä muistaa aina, mikä on elämässä tärkeintä”. Katekismuksen lukeena sen tiesi, että siellä se on kolmessa ensimmäisessä kysyissä.

Armostakin kerrottiin konkreettisesti: ”Muista että kävi kuinka hyvänsä, tänne voit aina tulla.” Sen sijaan oli kyllä sellaisiakin koteja, joissa saatettiin sanoa, että ”tänne ei ole tulemista”. Näin ei Eskoloilla kuitenkaan sanottu.

HR: Tuossa on paljon viisautta. Teema on sellainen, että olen siitä aika haluton keskustelemaan. Pitkän rivin saisin kyllä sellaisia asioita kasaan, mitä Jumalasta ei ainakaan nykyään oikein voi enää sanoa.

Teistinen jumalakuva, jossa Jumala johtaa historian kulkua ja säätää ilmoja on käsittääkseni aika lailla murentunut. Asiaa tosin ei mielellään nosteta pöydälle, vaan jätetään se jonkin sumuverhon taakse. Sanoin jo 50-vuotishaastattelussani,

että olen kristitty agnostikko, eikä kukaan siitä ainakaan silloin suuttunut.

AE: Eikä se kristityn ateistinkaan käsite ole yhtään hullumpi.

HR: Niin, sitähan käytettiin jo 60-luvun Jumalan kuoleman teologiassa. Siitä voisi olla edelleen paikallaan keskustella, mutta Suomessa ateisti on niin ladattu sana, että automaattisesti ollaan tietävinnään mistä siinä on kyse...

AE: Se on jumalankieltäjä Suomessa! -

HR: ...eli sellaisesta aggressiivisesta uskonnon vastustajasta, mahdollisesti luonnontieteellisesti orientoituneesta.

AE: Kosmologian professori **Kari Enqvist**, jonka kanssa keskustelin muutama viikko sitten, tähdensi hyvin vahvasti, että hän ei ole ateisti vaan uskonnoton ihminen. Se on aivan oma lajinsa. Sellainen ihminen ei katso uskonnollisten kysymysten koskettavan itseään millään lailla.

HR: Toinen esimerkki on **Kari Cantell**, joka kirjoitti kirjan Tiedemiehen mietteitä uskosta. Hän saattoi käyttää itsestään ateisti-nimitystä, mutta se oli kyllä hyvin körttiläissävyinen ateisti, josta hän kirjassaan puhuu.

HR: Uudessa testamentissa, puhumattakaan Vanhasta, on hyvin erityyppisiä jumalakuvia. Yksi epätyypillisimmistä lienee Antinkin esiin nostama Apostolien tekojen stoalainen lause ”hänessä me elämme, liikumme ja olemme” **Paavali** Areiopagi-puheesta.

AE: Minulle se on hyvin lä-

heinen. Mutta ilmankos pa-pit sitä karttavat. Kuuntelen aika usein aamuhartauksia, ja kerran eräs pappi siteerasi tätäkin kohtaa. Se tosin joh-tui siitä, että hän puhui siitä, miten tärkeää liikunta on ih-miselle!

[Kovaa naurunremakkaa! AE, HR sekä toimittajat: Heh heh hee!]

HR: No niin...

AE: No vielä jos puhutaan Ju-mala-kysymyksestä - minulle koko kysymyksen muodostaa se, kuinka puhua sellaisesta, mistä ei voida tietää. Kaikki sellainen puhe, joka antaa kuvan, että Jumala on jokin ihmistä muistuttava olento, joka vieläpä puhuu, ajatte-lee, tahtoo ja havaitsee, on uskoakseni heti lähtökohdis-saan pielessä. Jokin vika siinä on - olen kirjoissani haeskel-lut jotain toista tapaa.

HR: Voisin myös suositella ruotsalaisen Jonas Gardellin kirjaa nimeltä Jumalasta. Se on mielestäni erittäin hyvä johdatus aiheeseen.

Eskolan ja Räisäsen teologian rajapinnalla

Siirrytään puhumaan Eskolan ja Räisäsen ajatusten mah-dollisista samankaltaisuuksis-ta. Keskustelu käynnistyi jo vuonna 2003, kun Räisäsen tunnusti Vartijan 5-6/2003 artikkelissaan olevansa ker-rankin samaa mieltä Timo Es-kolan, STI:n tutkijan kanssa yhdestä asiasta:

Timo Eskola (ei sukua AE: lle) oli niputtanut Perusta-lehden arvostelussa Eskolan Räisäsen joukkoihin, mitä ratkaisua Räisäsen piti oikeu-tettuna. Timo Eskola kuvaa arvostelussaan, että Antti Es-kola ”näyttää toteuttavan lä-

”Vielä jos puhutaan Jumala-kysymyksestä - minulle koko kysymyksen muodostaa se, kuinka puhua sellaisesta, mistä ei voida tietää.”

hes täsmälleen sitä tulkinnan ohjelmaa, jota [Räisänen] on edustanut Suomessa jo yli kaksikymmentä vuotta”. (Lainaus on otettu Räisäsen artikkelista.)

Antti Eskola esitti vas-tineessaan närkästyksensä siitä, että hänen uskonsa lii-tetään liberaalien ajatusten epäilyttävään joukkoon. Räi-sänen kuitenkin hienovarai-sesti kehottaa Eskolaa tutus-tumaan joihinkin kirjoistaan, jotta tämä huomaisi laajan kosketuspinnan heidän aja-tustensa välillä.

Toimittaja: Heikki Räisänen, oletko yhä sitä mieltä että olette katsomuksissanne lä-hellä toisianne? Ja Antti Es-kola, oletko sitä mieltä, että Heikki Räisänen on oikeilla jäljillä ajattelusi suhteen?

AE: ...”Oikeansuuntainen, mutta riittämätön!”

[Lisää naurunremakkaa: HR, toimittajat]

HR: Näin varmaan tosiaan... No, ainakaan tänään ei ole vielä tullut esiin mitään, mis-tä kannattaisi olla eri mieltä. Väittäisin siis edelleen, että olemme mieluummin lähellä toisiamme kuin kaukana toi-sistamme.

AE: Joo... Ja minullekin, mitä enemmän olen Heikin juttuja lukenut, niin sitä selvemmäk-si on tullut, että lähellä on kuljeskeltu.

Tosin siinä lienee ero, että Heikki pysyttelee kuitenkin

varsin tiukasti tutkijana ja tutkimuksen empiirisessä, tämänpuoleisessa maailmas-sa. Minä puolestaan hyppään enemmän tuonpuoleiseen ja yritän puhua sanoja siitäkin.

Niin kuin olen usein kirjoi-sani ja elämäni varrella toden-nut: ”Jotain muutakin on.” Jotain muutakin kuin Heikki Räisäsen kirjoissaan tutkima maailma. Mutta onhan meillä Heikin kanssa ymmärrettäviä lähtökohtaerojakin.

Mitä se muu sitten on? Täytyyhän siitä jotain yrittää sanoa. Kun olen kristinuskon perinteeseen syntynyt, kas-tettu ja käynyt uskonnonope-tuksenkin läpi, niin tietysti tämä kristinuskon kieli on se, jolla yritän kuvata sitä. Mutta en minä siinä kovin pitkälle ole päässyt. En ole kuiten-kaan koskaan kokenut tarvet-ta haahuilla muiden uskonto-jen suuntaan.

Synti, on sillä psykologiset syynsä tai ei, on ollut minul-le hyvin elävä käsite - ja siitä sitten loogisesti seuraa myös armo. Vaikka körttiläisyys ei vanhastaan ole minulle mi-tenkään tuttua, niin yhtäkkiä olen löytänyt sisäisen körttini näiden pohdiskelujen kautta. Körttiläisyydessähän riittävät nämä synnintunto, armon kaipuu ja epävarmuus.

HR: Kun Antti viittasit lähtö-kohtiimme ja kun nuoruudes-takin ollaan puhuttu, niin sa-non vielä, että minäkin olen käyttänyt valtavan määrän energiaa pinnan alla sen tut-kimiseen, että olenko minä todella uskossa. Kuuluvatko

lupaukset minulle? Samalla yritin löytää itsestäni jotain sellaista tunnetta, joka sen varmistaisi.

Nykyään tuntemukseni ovat kuitenkin hyvin tämän-puoleisia. Voisi sanoa, että uskonnon tuonpuoleinen ulot-tuvuus ei enää minuun sillä lailla kolahta.

Syvyysulottuvuus tai tietty eetos tässä elämässä on ehkä se, mikä minulla voisi olla sen sijasta. En silti väitä tietäväni mitään transsendenssista. Se vain on luisunut käytännössä pois elämästäni.

AE: Siinä mennään samalla sellaiselle alueelle, jolla ei juuri viitsisi tiukatakaan asi-oiden tilaa.

**Teksti ja haastattelut:
Pekka Mustakallio &
Lauri Kempainen
Kuvat: Petri Vähäsarja**

Antti Eskolan uusin kirja Mikä henki meitä kantaa. Katselen työni jälkiä (Tammi) on ilmestynyt keväällä 2009.

Antti Eskolalle voi mahdolli-set kommentit ja lukijakirjeet lähettää osoitteeseen Tamme-lan puistokatu 30-32 A 16, 33100 Tampere

Heikki Räisäsen uusin kirja The Rise of Christian Beliefs: The Thought World of Early Christians (Fortress) on ilmestynyt syksyllä 2009. www.fortresspress.com/raisanen

Artikkeliin liittyvää aineistoa:

Vartija 5-6/2003: Räisäsen, Ta-vallisen ihmisen usko haastaa dogmit (Antti Eskolan ja Mat-ti Heiliön kirjojen pohjalta): <http://vartija-lehti.fi/rai20035.html>

Räisäsen, Neljä vuosikymmentä eksegetiikkaa (Jäähyväisluento Helsingin yliopistossa): http://www.helsinki.fi/teol/hyel_vanha/henkilokunta/henkilokohtaiset/Raisanen/jaahyvaissluento_Raisanen.pdf (myös Vartija 3/2006)

Muut mediat

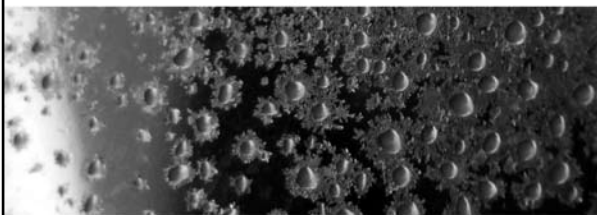
TÄLLÄ PALSTALLA KYHKYNEN OT-
TAA HALTUUN MERKITTÄVIMMÄT
MUUT MEDIAT AJASSAMME.

“Valo
minä olen:
oi kunpa olisin
yö! Mutta tämä on
minun yksinäisyyttäni,
että minä olen valon
vyöttämä. Oi jospa olisin
pimeä ja öinen! Kuinka silloin
tahtoisinkaan imeä valon rintoja!”
(s. 141)

Friedrich NIETZSCHE

Näin puhui Zarathustra

Otava

Nietzschen Zarathu

Friedrich Nietzsche: Näin
puhui Zarathustra. Kirja
kaikille eikä kenellekään.
suom. J. A. Hollo. Nidottu.
Otava 2009. 464 s.

Filosofi ja kielitieteilijä
Friedrich Nietzsche jakaa
tunnetusti teologien mieli-
piteet voimakkaasti kahtia.
Toiset pitävät häntä epäpy-
hänä ateistina, joka pilkka-
si likipitään kaikkea, mikä
kristinuskossa on pyhää. Toi-
set puolestaan ovat nähneet
hänessä profeetan, joka on
auttanut kristinuskoa ja teo-
logiaa heräämään näiden ole-
massaoloa ja luonnetta kos-
kevien kaikkein tärkeimpien
kysymysten kysymiseen.

Liekö tarpeen sanoa, että
ensimmäinen ryhmä on perin-
teellisesti koostunut ”konser-
vatiiveista” ja jälkimmäinen
”liberaaleista”.

Tällainen jaottelu ei
kuitenkaan todellisuudes-
sa valaise kovinkaan hyvin
Nietzschen ajatusten taakse
kätkeytyviä perimmäisiä mo-
tiiveja. En tosin väitä niitä it-
sekään tuntevani, mutta esi-
tän yhden ratkaisuyrityksen
tekstini lopussa.

Modernien länsimaisten
filosofien keskeisiä teoksia
luonnehtii yleensä ajatuksen
systemaattinen ja hienostu-
nut kuljetus lähtökohdista
kohti johtopäätöksiä, mutta
Nietzschen kohdalla on toi-
sin: *Näin puhui Zarathustra*
on oikeastaan runoelma.

Zarathustra on silti Nietz-
schen kiistaton pääteos - ja
sen esitystapaan täytyy sys-
temaattikonkin tyytyä. Nietz-
sche toteaa omaelämäker-
rassaan *Ecce homo* (Summa

2002) uskollisena ilkkuriselle
tyylilleen: ”Kaikkien kirjoi-
tusteni joukosta erottautuu
Zarathustrani. Siinä olen an-
tanut suurimman lahjan, joka
ihmiskunnalle tähän mennes-
sä on annettu.” (s.17).

Zarathustran syntyvaihei-
siin liittyy Nietzschen kerto-
man mukaan suorastaan tiet-
tyä ekstaattisuutta: Zarathu-
stran hahmo ”valtasi” hänet
syksyllä 1886, muutamien
vuosien kypsyttelyn jälkeen,
ja kirja syntyi hyvin lyhyessä
ajassa.

Zarathustra-nimi on kir-
jallinen motiivi, joka liittyy
varsin ohuesti historialliseen
Persiassa eläneeseen Zarat-
hustraan.

Ison Z:n sisällöstä

Kuinka sitten lähestyä tätä
erikoista ja hämmentävää
kirjaa? Jokainen teologi tun-
tee kirjasta yhden katkaistun
lauseen: Jumala on kuollut
(saks. *Gott ist tot*). Se löytyy
jo suomennoksen sivulta 10,
mutta ilman eteenpäin luke-
mista lause ja sitä edeltävä
kohtaus jäävät täysin ilmaan.

Kohtauksessa kymmenen
viimeistä vuottaan vuoristos-
sa viettänyt Zarathustra on
laskeutumassa alas takaisin
ihmisten joukkoon. Hän on
”kylästynyt viisauteensa” ja
tahtoi nyt ”lahjoittaa ja ja-
kaa, kunnes ihmisten viisaat
ovat taas kerran alkaneet
iloita hulluudestaan ja köyhät
taas kerran rikkaudestaan”.

Matkalla alaspäin hän koh-
taa metsässä pyhän vanhuk-
sen, joka tuntee muuttuneen
Zarathustran. Vanhus toteaa
edessään olevan Zarathustran
”heränneeksi” ja puhtaaksi

Zarathustra tanssii tapetun Jumalan haudalla

mieleltään, mutta muistuttelee tätä nukkuvista ihmisistä, joiden pariin Zarathustra ei kuulu.

Zarathustra sanoo rakastavansa ihmisiä. Vanhus kertoo, että on itse vetäytynyt erakoksi metsään, koska rakasti ihmisiä liikaa. ”Nyt minä rakastan Jumalaa: ihmisiä minä en rakasta. Ihminen on minulle liian epätäydellinen olio. Ihmisen rakastaminen surmaisi minut.” Vanhus lisäsi naurahtelee Zarathustran suunnitelmille: ”Älä mene ihmisten luo, vaan jää metsään! Mene vielä ennemmin eläinten luo!”

Lopulta he kuitenkin erosivat toisistaan ”nauraen, niin kuin kaksi nauravaa poikaa”. Zarathustra jää miettimään kohtaamista: ”Voiko se olla mahdollista! Tuo vanha mies ei ole metsässään vielä kuulut mitään siitä, että Jumala on kuollut!”

Tulkinnasta

Mitä edustavat nämä Zarathustra, vanhus, ihmiset ja Jumala? En uskalla sanoa, että koko kirjankaan lukeminen avaa nykylukijalle nopeaa pääsyä Nietzscheen keskeiseen problematiikkaan hänen lyriikkansa taustalla.

”Kaikkien kirjoitusteni joukosta erottautuu Zarathustrani. Siinä olen antanut suurimman lahjan, joka ihmiskunnalle tähän mennessä on annettu.”

Esitän seuraavassa referoiden erään kuuluisan tulkinnan. Paul Tillich kuvaa ihmiselämän mieltä pohtivassa kirjassaan *The Courage to Be* (Yale University 1952) Nietzscheen filosofina, joka taisteli sellaista Jumalaa vastaan, joka objektivoi ihmisen.

Tillich kuvaa ensin teismin muotoja ennen kuin lausuu näkemyksensä Nietzschestä. Tillichille teismi saattoi esiintyä kolmessa muodossa:

1. Retorisena teisminä, jossa Jumala-sanalle ei anneta mitään spesifiä sisältöä, mutta jossa Jumala-sanana perinteellisiä ja psykologisia konnotaatioita käytetään hyödyksi. Henkilö, usein esimerkiksi poliitikko (tämä on Tillichin esimerkki), joka haluaa antaa kuulijoilleen vakavan ja luotettavan vaikutelman itsestään, käyttää Jumala-sanaa ja teismä tässä mielessä. [Entäpä luterilainen kirkko tänä päivänä?]

2. Kohtaamisena ihmisen ja Jumalan välillä. Tässä teismin muodossa ovat läsnä ne juutalais-kristillisen tradition elementit, jotka painottavat ihmisen Jumala-suhdetta kahden persoonan välisenä

suhteena. Se korostaa siten ”personalismia” avaimena Raamattuun, uskoon, jumalakuvaan jne. Tämänlaatuinen teismi edustaa ei-mystistä puolta Raamatun uskonnosta ja historiallisesta kristinuskosta.

3. Puhtaan teologisen teisminä, joka yrittää affirmoida Jumalan ja kehittää argumentteja Jumalan olemassaolon puolesta. Teologiana se on riippuvaista siitä uskonnollisesta substanssista, jota se pyrkii käsitteellistämään. Se sotkee kahta edellä mainittua muotoa.

Jumalan affirmaation [moraalisessa] välttämättömydessään se on riippuvainen ensimmäisestä (1.) muodosta. Mutta vielä riippuvaisempi se on toisesta (2.) muodosta yrittäessään luoda persoonienvälisestä Jumalahiminen-kohtaamisesta doktriinin, jossa kummankin henkilön itsenäinen [ontologinen] olemassaolo todistetaan.

Tillichin mukaan ensimmäinen teismi täytyy transsendoida (”päästä yli/taakse”), koska se on epärelevanttia. Toinen teismi täytyy transsendoida, koska se on yksipuoleista [Tillichille Jumala-kokemukseen sisältyy myös partisipaation elementti, joka on ”ei-persoonienvälinen” ja mystinen siinä mielessä, että siinä objektin ja subjektin ero katoaa].

Mutta kolmas teismi täytyy transsendoida, koska se on virheellistä. Se on huonoa teologiaa. Siinä Jumalasta tehdään oleva muiden olevien joukkoon. Sellaisena Ju-

mala on sidottu todellisuuden subjekti-objekti-rakenteeseen. Meille subjekteina hän muodostaa objektin. Samoin me olemme objekteja hänelle subjektina.

Tämän asetelman takia teologisesta teismistä täytyy päästä yli. Sillä siitä seuraa, että Jumala kaikkivoipana ja kaikkietävänsä riistää minulta minun subjektiivisuuteni. Minä kapinoin ja yritän tehdä hänestä objektin, mutta kapina epäonnistuu ja se muuttuu epätoivoiseksi.

Jumalasta tulee malli kaikesta sellaisesta, mitä vastaan eksistentiaalisesti kapinoin.

Juuri tällainen Jumala piti Nietzscheen mukaan tappaa. [Yllä Zarathustra ei tosin itse tapa Jumalaa vaan toteaa Jumalan kuoleman vain tapahtuneeksi tosiasiaksi.] Sillä kukaan ihminen ei voi sietää sitä, että hänestä tehdään pelkkä objekti absoluuttiselle tiedolle ja kontrollille. Tämä on samalla myös ateismin syvällisin juuri. (*The Courage to Be*, 182-185)

Tillichin kehittely on ehdottomasti mietinnän arvoinen. Kysymys siitä, tekeekö Tillich oikeutta Nietzscheelle ja avaa ko tulkintahorisontteja tämän kirjoituksiin, on niin haastava kysymys, etten pysty siihen tässä enää puuttumaan.

Suosittelen omakohtaista arviointia Nietzscheen *Zarathustran* ja muiden teosten äärellä siitä, mikä Nietzsche on miehiään - jumalankieltäjä vai pyhimys?

Pekka Mustakallio

Ei ole Eden entisellään...

ELOKUVA: ANTICHRIST (2009). OHJAUS
JA KÄSIKIRJOITUS: LARS VON TRIER

Ei ole helppoa olla Lars von Trier!

Kun tanskalainen *auter* toi uutuutensa viime keväänä Cannesiin, oli media vähällä tehdä hänestä koko elokuva-juhlien ”antikristuksen”.

Vaikeasta masennuksesta toipuvan ohjaajan paluutyö ei jättänyt ketään kylmäksi. Misogyniasyytökset kiirivät eteläisestä Ranskasta kulovalkean tavoin ja keskustelu elokuvan ympärillä tuntui tyypistävän silvottujen genitaalien päivittelyyn.

Voiko viimeinkin julistaa turvallisesti, että von Trier on hullu - seonnut lopullisesti? Vai löytyykö elokuvan shokkitekijöiden alta sittenkin substanssia?

Juonesta kiinni

Aiheensa ja kuviensa puolesta Antichrist on rankka elokuva. Se koostuu mustavalkoisista, tyylielityistä prologista ja epilogista sekä väreissä kuvatuista neljästä pääluvusta.

Visuaalisesti riisuttujen Dogvillen (2003) ja Manderlayn (2005) jälkeen von Trier on palannut suorastaan herkuttelemaan kuvallisella ilmaisulla.

Elokuvan tarina kertoo nimettömästä avioparista (itsensä likoon laittavat Willem Dafoe ja Cannesissa palkittu Charlotte Gainsbourg), joka yrittää toipua ainoan lapsensa tapaturmaisesta kuolemas-

ta.

Mies on terapeutti ja päättää itse parantaa vaimonsa. Kun suru ei hellitä otettaan, mies yrittää saada vaimon kohtaamaan pahimmat pelkonsa. Nainen paikantaa pelkonsa juuren Edeniin, metsän keskellä sijaitsevaan pariskunnan mökkiin. Edellisenä kesänä nainen on vetäytynyt sinne kahdestaan lapsen kanssa viimeistelemään tutkimustaan naisenmurhasta.

Mies ja nainen matkaavat Edeniin ja toipuminen näyttääkin alkavan. Mutta ovatko aihepiirin julmuus ja naiseen historian saatossa projisoitu pahuus päässeet sittenkin syöpymään tutkijanaisten ihon alle?

von Trier ei pyri provosoimaan

On itsestään selvää, ettei Antichrist ole pelkkä ohjaajan saattokuteleva isku vasten elokuvaeliitin kasvoja. Se ei ole myöskään sisällyksetöntä provokaatiota.

Kuvaako Antichrist taiste-

lua miehen ja naisen, rationaalisuuden ja emotionaalisuuden, ihmisen ja luonnon vai ihmisen ja Jumalan (tai Saatanan) välillä?

Symboliikalla ladattu elokuva jättää mahdollisuuden useisiin tulkintoihin - myös teologiseen luentaan.

Symboleiden taakse?

Mies edustaa rationaalisuutta, joka pyrkii ottamaan ympäröivää todellisuutta järkipäisesti haltuunsa. Edeniinissä mies joutuu kuitenkin kohtaamaan kliiniseksi kuvitteleman luonnon toisen puolen: syntymän ja kuoleman veriset kasvot. Mies löytää maailman, jossa ”kaaos hallitsee”.

Perinteitä kunnioittavan naisen saa Antichristissa edustaa emotionaalisuutta. Hän kuulee mökin kattoon iskeytyvissä tammenterhoissa ”kaiken kuolevaisen huu-don”. ”Luonto on Saatanan kirkko”, hän sanoo miehelle. Myöhemmin mies laajentaa luonnon käsitettä koskemaan

myös ihmisluontoa. ”Ai, sellainen luonto”, toteaa nainen lakonisesti. Mies ja nainen joutuvat taipumaan kummankin luonnon voimasta.

Kumpikaan (rationaali-teetti, emotionaalisuus) ei pääse pahuuden kysymystä pakoon. Se vyöryttää itsensä kohti ihmisen tietoisuutta paitsi ulko- myös sisäpuolelta. Välttämättä siitä että ”hyvä ja paha eivät kuulu terapiaan”. Mies ja nainen joutuvat elämään maailmassa, jossa ”kolme kerjäläistä” alati vaani-vat: suru, tuska ja epätoivo. He huomaavat, ettei Edeniin ole paluuta.

Elokuvan lopun sovitus-symboliikka ja eskatologisen harmonian näyt jättävät ennemminkin toiveikkaan kuin lannistuneen olon. Mutta pitäisikö antikristusta (ja Kristusta) etsiä lähempää kuin uskommekaan?

Lauri Kemppainen

Lainaukset ovat suoraan elokuvasta.

Vaikeasta masennuksesta toipuvan ohjaajan paluutyö ei jättänyt ketään kylmäksi.

Erästä pilakuvaskandaalista

KRISTINUSKON SYNNYN YTIMEEN SIOJITTUU TARINA RISTILLE NAULITUN MIEHEN KUOLEMASTA JA YLÖSNOUSEMUKSESTA. KUVATTUNA SYMBOLINA RISTI ON KUITENKIN HARVINAISUUS AINA 600-LUVULLE ASTI, MISTÄ ALKAEN SITÄ ESIINTYY KRISTILLISESSÄ TAITEESSA JA ARKKITEHTUURISSA SÄÄNNÖLLISESTI.

VUONNA 1857 ROOMASSA, PALATINO-KUKKULALLA, TEHDÄÄN MERKILLINEN ARKEOLOGINEN LÖYTÖ: ERÄÄN ANTIIKIN AIKAISEN PALATSIIN SEINÄLLÄ ON KAIVERRUS, JOKA KUVAA RISTIINNAULITTUA. RISTIINNAULITUN VASEMMALLA PUOLELLA SEISOO MIES, JOKA OSOITTAÄ KÄDELLÄÄN KOHTI RISTIINNAULITTUA. RISTILLÄ KUOLEVALLA HAHMOLLA ON AASIN PÄÄ. KIVEEN ON KAIVERRETTU KREIKAKSI SANAT: ALEKSAMENOS PALVOO JUMALAA.

KAIVERRUS ARVIOIDAAN PILAKUVAKSI. SEN SANOTAAN OLEVAN MYÖS MAAILMANHISTORIAN ENSIMMÄINEN KRUSIFIKSI. ENÄÄ SEN YMPÄRILLE TARVITAAN KOHU.

200-luvun Rooma on vilkas paikka ihmiselle elää. Olen viihtynyt täällä, en voisi kuvitellakaan itseäni muualle. Trendit tulevat ja menevät, ja me ihmiset emme muutu. Roomalainen kulttuuri on viehättävä antiikin palvonnassaan: kaikki vanha on arvossa ja perusteltua sinänsä. Kaikki uusi taas - no, uuden on parempi olla vanhojen uudenlaista sekoittamista niin, ettei minkään lopulta tarvitse sanoa muuttaneen mitään...

Kristitylle tämä on kiusallista. Voimme aina vedota juutalaiseen vanhaan taustamme, mutta tahdomme tehdä eron juutalaisuuteen. Kreikkalais-roomalaisestakin miljööstä voimme ammentaa, mutta samalla meidän on pystyttävä erottautumaan siitä. Jos emme itse luo identiteettiämme tässä mylläkässä, joku tekee sen kyllä puolestamme. Toinen vaihtoehto olisi vain kadota. Ja kansa - se on käynyt häikäilemättömäksi näinä aikoina.

Sitä kaiverrusta en ole nähnyt, tai kaiverruksia, ol-

koot niitä miten monta hyvänsä. En välitäkään nähdä! Puhuvat, että hän on siinä ristillä, ristille naulittuna. Hän. Luemme, kuulemme ja opimme kyllä tuntemaan hänet ristinsä ja kuolemansa kautta, mutta että katsoa hänen ristiään, kitumista, kärsimistä, kuolemista - äh, niin häpeällistä, niin tahditonta, niin merkityksetöntä!

Me kristityt emme ole valmiita katsomaan, emme vielä ainakaan pariin sataan vuoteen.

Joku on kuitenkin kuullut liikaa. Tässä kaupungissa joku aina kuulee. Ja me olemme oppineet rakastamaan viihdettä täällä... Sittenkö vain odottelemme? Puheita. Pitkiä katseita. Häpeää.

Minulla on suunnitelma. Aion hiipiä sinne tänään, vastoin yleistä hyväksyntää, vastoin omaanikin. Aion murtautua siihen taloon. Tiedän heidän kirjoittavan, että lahkolaiset palvovat aasia temppelissään. Ainakin juutalaisista tiedän varmuudelta niin kirjoitettaneen. Voi olla

tottakin, sekoavat pian ne juutalaiset siihen eristyneisyyteensä.

No, on vain ajan kysymys, että joku utelias liittää samat puheet kristittyihin. Syömme ja juommehan me uhrilihaakin, ja ihmislapsia, ja mitä vielä. Minä en ihmisten edessä häpeä enkä huhupuheita säikä. Mutta jumalani, jumalani, hänen osakseen en saata sallia häväistystä!

Näen jo silmissäni sen kuvan. Tiedän tarkalleen, miten sen luokse pääsee kenenkään huomaamatta. Näen hahmotelman rististä, näen karkeasti vedetyt piirrot. Näen nuorukaisen seisovan hänen edessään. Vaikka on pimeää, olen varma ja nopea. Tartun terään ja hengästyneenä piirrän korvat, piirrän vasemmalle kallistuneen turvan. Olen jo kynnyksellä, kun vielä käännyn ja palaan kuvan eteen.

Havaintoni kertovat, että olen onnistunut. Katson ristiä kuvotusta tuntien. Vapisevin sormin - tietämättä itsekään tarkalleen miksi - kirjoitan ni-

meni historiaan, seinälle jumalani eteen. Meistä kahdesta minulla ei ole naamiota.

Minun nimeni on Aleksamenos, olen kristitty. Parin päivän kuluttua muutan jonkin syrjemmälle, pois katseiden alta, pois tästä uteliasta kuhisevasta kaupungista. Minä olen Aleksamenos. Antakaa minulle anteeksi, minä olen piirtänyt jumalaleni aasin pään.

Elämme aikoja, jolloin on parempi tulla naurunalaiseksi huhupuheista kuin saattaa jumalansa häpeään. Meidän silmämme eivät ole vielä valmiit katsomaan ristille. Tämän minä kirjoitan teille tänään: kun teidän silmänne tottuvat siihen, ja minun tekoani te katsotte kummeksuen - ehkä häpeättekään - niin muistakaa minua, antakaa edes pieneksi hetkeksi mahdollisuus tulla ymmärretyksi. Minä se olin, minä piirsin jumalaleni aasin pään.

Anna-Liisa Tolonen

Tekoja ihmisarvon puolesta

Osallistu maailmanparantamiseen rukoilemalla,
vaikuttamalla ja lahjoittamalla.

Katso tarkemmin: www.kirkonulkomaanapu.fi

Tutustu myös:

www.changemaker.fi

www.pelastamaailma.fi

Avustustilit:

Nordea 157230-500504

Osuuspankki 572302-121551

Tapiola 363630-1864362

Tohtori Kaaos lunastaa lupauksensa!

**Nuori piilosanain
toivo, Mikko
Hossa, palkittiin
ruhtinaallisesti!
(Vastasi ainoana
oikein!)**

Voittajan vastaukset

Vaakasuojaan:

1. Valta
2. Omavastuu
6. Realismi
8. Sanat

Pystysuoraan:

1. Vero
3. Anarkia
4. Asialista
5. Tulos
7. Lika

ILMOITUS

Viisi teesiä Jumalasta

Teesit
- NYKYAJAN NAULANISKUT!

Disputatio
Columbae
contra
haereses
modernas

1.

2.

3.

4.

5.

Kirjoittaja on 21. vuosisadalla elävä subjekti

Kansainväliset kirjeenvaihtajat

LUTERILAISET TEOLOGIT GLOBUKSEN ERI KOLKILTA
ÄÄNESSÄ.

Miksi rakas Jumala piinaa läheisiään ja vaatii väärauskoisten tuhoa?

Anna Schmutzer
SAKSA

*Kirjoittaja opiskelee
protestanttista teologiaa
Tübingenin yliopistossa
(Eberhard-Karls-Universität).
Tällä hetkellä hän on vaihdossa
Helsingin yliopiston teologisessa
tiedekunnassa.*

Vaikka tulenkin ei-uskovasta perheestä, olen jo aivan pienestä pitäen uskonut Jumalaan. Jumalan olemassaolo ei ollut minulle mikään kysymys.

Rukoilin Jumalaa ja hain turvaa, kun minua pelotti, että naapuristossa oleva ydinvoimala räjähtää ilmaan. Jumala oli aina silloin läsnä suojaamassa minua. Hänen rakkautensa ympäröi minua ja auttoi pitämään kiinni toiveistani hyvään, rauhaan ja vastuulliseen elämään, vaikka perheessäni olikin välillä myrskyjä ja aallokkoa.

Sitten kasvoinkin aikuiseksi ja aloin opiskella teologiaa. Toisena lukukauteni kävin sovituskäytännön seminaaria, ja törmäsin ensimmäistä kertaa siihen mahdollisuuteen, että Jumala voisi lähettää suuren osan luomistaan ihmisistä ikuisen kadotukseen.

Minulla oli vaikeuksia sovitt

taa yhteen lapsuuteni ”rakas Jumala” ja tämä (etupäässä) Vanhan testamentin hahmottelema synkkä kuva hänestä:

Jumala, joka teurastaa brutaalisti Israelin viholliset ja ne israelilaiset, jotka vastustavat hänen käskyjään. Kostava Jumala, joka hukuttaa kaikki luomansa olennot, koska ne eivät vastaa hänen odotuksiaan. Välinpitämätön Jumala, joka uhraa vaikka kuinka monta ihmiselämää ja satoja eläimiä sekä kiduttaa kuuliaista palvelijaansa Jobia vain voittaakseen vedon, ja joka samalla on sitä mieltä, että uusien lapsien ja eläinten myötä kaikki on taas hyvin. Verenhimoinen Jumala, joka täytyy tehdä uhreilla armolliseksi ja lepyttää syntipukilla. Pimeä, arvaamaton Jumala, joka piinaa ystäväänsä Abrahamia ja traumatsoi tämän pojan vain nähdäkseen, onko Abraham todella kuuliainen

hänelle. Arkaainen Jumala, jonka pyhässä kirjassa naisia alistetaan, lapsia lyödään, homoja kivitetään, toisina ajattelijoita tuhotaan ja orjia sorretaan.

Kun ei-uskovat ja toisuskoiset ystäväni ottavat nämä asiat puheeksi kanssani, kauniit lauseeni Jumalan hyvydestä ja rakkaudesta takertuvat kurkkuuni. Nämä ongelmalliset kohdat nousevat tietysti esiin myös opiskelutovereideni kanssa.

Usein kuulen konservatiiveilta: ”Näin siinä sanotaan, joten se on oikein. Jumala on oikeudenmukainen Juma-

la. Hänen täytyy rangaista vihollisiaan. Vaikka hän onkin sallinut sen, että ihmiset voivat tehdä syntiä, ovat he siitä huolimatta itse syllisiä eivätkä ansaitse parempaa.”

Jotkut liberaalit yrittävät seuraavaa ratkaisua: ”Ei mielellään puhuttaisi siitä. On olemassa niin paljon kauniita raamatunkohtia rauhasta, oikeudenmukaisuudesta ja ihmisten välisestä yhteisymmärryksestä. Sitä paitsi ei Jumala sitä niin tarkoita. Tämä

kohta on todennäköisesti kuitenkin vain myöhempi redak-tio. Voimme yksinkertaisesti sivuuttaa sen.”

Kun etsin ratkaisua tähän dilemmaan, Vanha testamen-tin luennot auttoivat minua. Professori **Blum** osoitti mi-nulle, kuinka tärkeää huotel-linen tekstin tutkiminen voi olla koskien tekstin sanastoa, ajoitusta ja kerroksia. Huo-rellisesti eroteltuna lisäkin

uhrauksesta tulee lohdutus-kertomus pakkosiirtolaisuuden israelilaisille, jotka eivät enää ymmärtäneet Juma-laansa ja uskoivat, että hän on vetänyt heiltä lupauksensa pois. Abraham oli israelilaisil-le elävä esimerkki siitä, että heillä on silti lupa luottaa Jumalaan huolimatta tämän vieraudesta ja että Jumala seisoo sanansa takana vaikkei siltä näyttäisi.

Professori **Janowskilta** opin, että on mahdollista yhtä aikaa olla sekä innois-saan tieteellisestä tietämyk-sestä että iloita uskosta. Jos en olisi tietänyt, että Jesaja 40-55 on syntynyt Babyloni-an pakkosiirtolaisuudessa, en olisi seisonut yhtä hartaan lumoutuneena Ishtar in por-tin edessä Berliinin Perga-mon-museossa: Juuri tuossa Babylonin prameassa maail-mankaupungissa merkitykset-tömästä Jerusalemin takapa-julasta tulleella profeetalla

oli ollut voima pitää kiinni uskosta JHWH:een.

Tekstien tarkka tuntemus auttaa minua asettumaan kir-jojittajien asemaan. Uskon, että on mahdollista synnyttää sellainen jumalakuva, joka voi ottaa vakavasti ne monet kokemukset joita ihmisillä ennen minua Jumalasta on ollut. Voin keskustella teks-tien kanssa oman kokemuk-seni pohjalta ja yrittää tehdä teologiaa, joka iloitsee siitä ajatuksesta, että Jumala on niin suuri, että toiset ihmiset näkevät hänet aivan toisin kuin minä itse.

Samalla olen pitänyt kiinni lapsuuteni hermeneuttisesta avaimesta, josta käsin muo-dostan keskusteluissa näkö-kantani: Jumala on rakkaus.

Jumala vetäytyy, ketä kiinnostaa?

Klaus Härön *Postia pappi Jaakobille* (2009) voi hyvin nähdä heijastavan yhteiskuntamme laajamittaista sekularisaatiota, jossa kirkon merkitys pienenee. Kirkko on tyhjentynyt, pappi sokea, eikä kukaan jaksa tai halua rukoilla kenenkään puolesta. Esirukouspyyntöjen tulo on ehtynyt. Pappi ei odota vastausta Jumalalta, vaan toisilta ihmisiltä. Jumala on Jaakobille radikaali toiseus, joka määrää asioiden kulun, mutta pysyy vaii.

Tai ehkä ihmisen pyynnöt ovat Jumalan puhetta. Kun ne loppuvat, Jumala alkaa vetäytyä, ihmisistä, tästä maailmasta. Jää tyhjä paikka, jota uskovat yhä varjelevat. Tämä ei tarkoita, että sekularisaatio merkitsisi henkisyyden katoa. Jumalasta vain tulee jumala. Ehkä se ei ole arvonalennus, vaan irtaantumista tietystä traditiosta, etäisyyttä joka voi kirkastaa etsijän taivalta. Sekularisaatio samastetaan usein maallistumiseen, mutta oikeammin se tarkoittaa uskonnon merkityksen asteittaista vähenemistä yksilön monipuolisessa elämismaailmassa. Monille kirkko ei ole enää hengen tyyssija, vaan sitä on etsittävä toisaalta, kenties toisista perinteistä, kenties perinteitä yhteen kokoamalla.

Jos Jumala vetäytyy, mitä se käytännössä tarkoittaa? Yksilön näkökulmasta ainakin elämän monimutkaistumista. Aiemmin asiat voitiin jättää ”Herran huomaan”. Sekularisoituneessa kulttuurissa tämä ei enää riitä: huoman tavoittaminenkin merkitsee alituista ponnistelua. Jos uskonnollisissa perinteissä ”tie Jumalan luo” on pitkä ja kivinen, ei se nyt käy yhtään helpommin. Yhä vaikeampaa on erottaa todellisuudesta, näkyvästä ja näkymättömästä maailmasta ne asiat, jotka oikeasti merkitsevät.

Harras merkitsee suomen kielessä aktiivisuutta. Hartaus on ihmisen aktiiviseksi tulemistä, hartautumista. Tämän näkemyksen voi yhdistää kristillisessä kontekstissa kristilliseen toimintaan yhteiskunnassa, mutta paremminkin se merkitsee pyhittäytymistä, sisäänpäin kääntymistä. Se on aktiivista ponnistelua omien tunteiden, ajatusten, halujen ohitse. Suuri osa mielen affekteista ei ajatteleamalla tai niitä pakonomaisesti kontrolloimalla lakkaa, vaan alati lähemme niihin mukaan; ennen kuin ehdimme tiedostaakaan, olemme jo kadonneet siihen lumeuneen, joka erottaa meidät jumalasta: tietoisuutemme, ajatuksiimme, identiteettiimme, kaikkeen siihen jota projisoimme mieleemme ja mielestämme ympäröivään.

Juuri tietoisuus itsestä, omista kyvyistä, työpaikasta, perheestä, kuluttajanluonnosta - kaikki nämä ja näitä ylläpitävät mielensisällöt tekevät meistä niin voimakkaita, että

Kyyhkynen featuring:
VESA KYLLÖNEN - KIRJALLISUUSTIEDE

haluamme osoittaa olevamme jotain, vaikka sitten viemällä eteenpäin sanomaa jumalastamme, hyväosaisuudestamme tai kapitalismin tulevasta romahtamisesta. Tässä aktiivisuus muuttuu itsensä negaatioksi, siitä tulee ei-hartautta, hätäisen juoksua triviaalien asioiden perässä. Ego on aina triviaalia suhteessa jumalaan.

Avautuminen toiselle ihmiselle ja toisen ihmisen sisäisyyden työntäminen omien intressien tieltä ovat kaksi eri asiaa. Toisen ihmisen heikkouksien hyväksymistä kutsutaan joskus armahtamiseksi, vaikka lopullisen tuomion antaakin Jumala. Mitä siitäkkin tulisi, kun mielihaluissaan sokea päättäisi toisen puolesta? Mitä muuta armo tai tuomitseminen sen negaationa ovat kuin toisen ihmisen kontrollia, toisen aseman ja sisäisyyden väärinkäyttöä?

Armosta puhuttaessa olisikin hyvä painottaa sen yhteyttä vilpittömään tahtoon samastua toisen ihmisen tietoisuuteen. Ymmärtämättömyys on sosiaalisen pahan alku - ja kuinka paljon ponnistelua vaatiikaan myötätunto, kun emme tunne, myötätunne edes itseämme, vaan tunnustamme kernaasti oman tietoisuutemme ja elämäntarinamme ensisijaisuuden.

Silti se, mikä on myötätuntoa meille, ei välttämättä ole vain laupeamielisyyttä tässä maailmassa. Myötätunto kaikkia eläviä, kokevia, aistivia olioita kohtaan näkyvässä maailmassa ja sen takana, avaa meidät ja muuttaa vilpittömät tunteemme meidän lävitsemme virtaavaksi vehmaaksi, jumalan puheeksi. Eikä tämä vehmas ole tästä maailmasta, vaan siltä paikalta joka vaikutti tyhjentyneen.

Vesa Kyllönen

Kirjoittaja on yleisen kirjallisuustieteen opiskelija Tampereen yliopistossa.

TYT:n ruumiinavaus

KYYHKYNYN POMMITTAA TYT:N PUHEENJOHTAJIA
LAURA LEIPAKKAA JA TUULI KOTISAARTA SUORILLA
KYSYMYKSILLÄ. KYSYMYSEHDOTUKSIA OTETAAN
VASTAAN: tyt-kyyhkynen@helsinki.fi

Miten uusien fuksien saapuminen tiedekuntaan vaikuttaa TYT:n arkeen?

Uudet fuksit ovat näkyneet ja kuuluneet syksyn alussa kaikkialla. Ja niin on tarkoituskin.

TYT on teologian opiskelijoita varten ja mukana heidän elämässään koko opiskeluajan - alusta lähtien. Niinpä uudet fuksit otetaan TYT:ssä vastaan avosylin ja erikoishuomiolla.

Fukseille järjestetään paljon ohjelmaa ja tapahtumia ja heitä toivotaan liittymään ja tulemaan mukaan toimintaamme heti opiskelujen alkaessa.

Fuksien saapuminen täyttää Olkkarin ja TYT:n uudella energialla ja innolla. Kaikki on heille uutta ja ihmeellistä.

Tämän vuoden vuosikurssi on ollut heti alusta lähtien erityisen aktiivinen, innokas ja utelias tutustumaan kaikkiin niihin asioihin, joita TYT tarjoaa. Siitä olemme sekä kiitollisia että onnellisia. Toivottavasti samanlainen kehityssuunta jatkuu tulevaisuudessa.

TYT on kaikkien teologien kotijärjestö ja sen toimintaan on jokainen tervetullut. Fuksit tuovat TYT:n toimintaan ja sen arkeen oman leimansa ja raikkaan tuulahduksen tulevasta.

Vuodet nimittäin vierivät ja TYT muuttuu ajan mukana. On hyvä saada toimintaan mukaan uutta verta ja uusia ideoita, jotta toiminta jatkuu ja kone pysyy käynnissä - perinteitä kuitenkin unohtamatta.

Uusi ja vanha kohtaavat

TYT:n arjessa sekä ideoiden että konkretian tasolla. Fuksit muistuttavatkin minua ajasta viisi vuotta sitten, jolloin itse olin fuksi. Muistot ovat sekä iloisia että haikeita, sillä pian koittaa kohdallani aika mennä eteenpäin.

TYT on ollut merkittävä osa opiskeluaikaani. Omat opintoni ovat jo loppusuoralla ja siksi myös aikani TYT:n arjessa on loppuillaan.

On hyvä päästää irti ajoissa ja nähdä, kuinka uudet ihmiset jatkavat minulle tärkeää toimintaa tuoden siihen oman persoonansa mukaan niin kuin minäkin aikanaan.

Vaikka aika kuluu, TYT on ja pysyy. Siitä pitävät aina uudet fuksit huolen ja hyvä niin.

Vastaus: Laura Leipakka

PÄÄSİKÖ JOTAIN UNOHTUMAAN?

TOHTORI

~~KÄ~~AOS

PS. ON SE NYT PERKELE JOS EI
KIRKON JUMALAA
PÄÄSTETÄ
KENTÄLLE...